

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра англійської філології та методики викладання іноземних мов

Ділова іноземна мова (німецька)

Методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи

**для студентів
денної та заочної форм навчання
спеціальностей 245 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна
справа», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»**

**2019
Мукачево**

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов ,
протокол № 1 від «30» серпня 2019р.*

Т.М. Кравченко Ділова іноземна мова (німецька): методичні вказівки до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з дисципліни для студентів денної та заочної форм навчання спеціальностей 245 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна справа», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Укладач Т.М. Кравченко.– Мукачево: МДУ, 2019. – 70с. (3,9 авт.арк).

Анотація

Видання містить практичні та інструктивні матеріали до проведення практичних занять, завдання для організації самостійної роботи студентів, тести та перелік рекомендованих джерел.

Призначене для використання студентами в процесі виконання самостійної роботи та підготовки до практичних занять. Методичні вказівки розроблені у відповідності до програми дисципліни «Ділова іноземна мова (німецька)» та передбачають формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного ділового та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами; оволодіння новітньою фаховою, діловою інформацією через іноземні джерела. Знання професійної лексики та термінології, оволодіння спеціальними кліше, штампами та основами ділового мовлення відіграють важливу роль в становленні майбутнього спеціаліста, відкриваючи широку перспективу для професійної діяльності.

© МДУ
© Кравченко Т.М.2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
СТУДЕНТІВ	
1. Тема 1	6
2. Тема 2	14
3. Тема 3	24
4. Тема 4	29
5. Тема 5	33
6. Тема 6	38
7. Тема 7	49
8. Тема 8	55
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НІ ЗАЛІК	68
ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	69

ПЕРЕДМОВА

Сучасні вимоги до підготовки кваліфікованого спеціаліста перш за все потребують від нього бути активним учасником всіх глобалізаційних процесів, тобто бути плідним учасником міжкультурної комунікації та мати необхідні комунікативні спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навички практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності та бути спроможними оволодіти новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела. Структура курсу «Ділова іноземна мова (німецька)» ґрунтується на методичних засадах сучасного навчання іноземних мов, яке передбачає оволодіння студентами іншомовним спілкуванням шляхом формування та розвитку міжкультурної компетенції та її складових.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є обсяг лексики та граматики іноземної мови, що дає можливість здійснювати професійне та ділове спілкування та одержати необхідну професійну інформацію з іноземних видань.

Метою дисципліни «Ділова іноземна мова (німецька)» є: формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного ділового та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами; оволодіння новітньою фаховою, діловою інформацією через іноземні джерела. Знання професійної лексики та термінології, оволодіння спеціальними кліше, штампами та основами ділового мовлення відіграють важливу роль в становленні майбутнього спеціаліста, відкриваючи широку перспективу для професійної діяльності.

Завдання дисципліни: вдосконалення лексико-граматичних навичок і вмінь в усіх видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні (в діалогічних і монологічних формах), читанні, письмі; розвиток готовності до здійснення усно-мовного спілкування і здатності до соціальної взаємодії в різних ситуаціях міжкультурної комунікації; формування позитивного ставлення і толерантності до культури країни досліджуваної мови.

Предметні результати навчання (знати/вміти):

знати:

- професійну лексику та ділову термінологію і застосовувати її;
- лексичний мінімум ділових контактів;
- основні правила ділового етикету спілкування;
- основні прийоми техніки усного та письмового перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел;
- лексичний мінімум комп'ютерних технологій.

вміти:

- вести бесіду з фаху; володіти зразками кліше, штампами, фразами необхідні для спілкування;
- одержувати інформацію з іноземних джерел;
- володіти навичками мовленнєвого та ситуативного спілкування в письмовій формі.
- читати та перекладати оригінальну літературу з професійно-фахового спрямування.
- робити аналіз текстів науково-технічної літератури з точки зору стилістики;
- володіти основами ділового усного та письмового спілкування;
- заповнювати та укладати ділову документацію;
- вирішувати мовні комунікативні завдання в рамках професійної тематики.

Вимоги до організації самостійної роботи студентів та структура навчальних завдань визначаються робочими навчальними програмами дисципліни.

Основними завданнями самостійної роботи студентів є підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення окремих питань дисципліни.

II. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. (Практичні заняття 1,2)

Представлення, знайомство, вітання, прощання, країни мови, національності

Говоріння. Представлення, знайомство, вітання, прощання, країни мови, національності
Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на тему: Herzlich willkommen!.

Грамматика. Теперішній час дієслів. Артикль та рід. Порядок слів. Присвійні займенники.
Заперечення nicht. Наказовий спосіб. Тренінг у вправах.

Читання. Bundesrepublik Deutschland. Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Письмо. Укласти резюме, CV

Рекомендована література: [НБ: 1,2, 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалог

- Frau Müller?
- Ja.
- Guten Tag. Ich bin Maria.
- Guten Tag. Sehr angenehm. Möchten Sie an der heutigen Konferenz teilnehmen?
- Ja.
- Woher kommen Sie?
- Ich komme aus der Ukraine und bin in Deutschland zum ersten Mal. Sprechen Sie Ukrainisch? Ich bin eigentlich nicht besonderes gut in Deutsch.
- Doch, Sie sprechen Deutsch ganz gut!
- Danke, aber ich verstehe leider nicht alles.
- Alles, was Sie nicht verstehen, können Sie mich fragen, denn ich spreche nur Deutsch und Englisch. Was machen Sie in Deutschland?
- Ich bin dienstlich hier.
- Was sind Sie von Beruf?
- Ich arbeite bei einer Firma. Darf ich Ihnen Herrn Ganz vorstellen?
- Sehr angenehm. Kommen Sie zusammen?
- Ja, wir kommen zusammen. Herr Ganz ist mein Leiter. Er weiß aber leider kein Wort auf Deutsch, deswegen erzähle ich ihm später alles, worüber wir gesprochen haben.
- Ok.
- Wann beginnt die Konferenz?
- Пані Мюллер?
- Так.
- Доброго дня. Я Марія
- Доброго дня. Дуже приємно. Ви б хотіли взяти участь у сьогоднішній конференції?
- Так.
- Звідки Ви приїхали?
- Я з України і я вперше в Німеччині. Ви розмовляєте по-українськи? Я, власне кажучи, не дуже добре володію німецькою.
- Так, Ви дуже добре розмовляєте німецькою!
- Спасибі, але нажаль, я все не розумію.
- Все, що Ви не розумієте, можете запитати мене, тому що я говорю тільки німецькою та англійською мовами. Що Ви робите у Німеччині?
- Я тут у справах.
- Хто Ви за професією?
- Я працюю в компанії. Дозвольте Вам представити пана Ганца?
- Дуже приємно. Ви приїхали разом?
- Так, ми прибули разом. Пан Ганц – мій керівник. На жаль, він нічого не знає німецькою, тому я розповім йому все, про що ми говорили пізніше.
- Добре.
- Коли починається конференція?
- Почекайте хвилинку! Конференція

- Moment mal! Die Konferenz findet um sechzehn Uhr statt.
- Sehr gut. Es wahr sehr angenehm, Sie kennen zu lernen.
- Ebenfalls.
- Auf Wiedersehen.
- Viel Spaß bei der Konferenz und viel Erfolg!

- відбудеться о 18:00 години.
- Дуже добре. Було дуже приємно познайомитись з Вами.
- Мені також.
- До побачення.
- Успіхів на конференції та удачі!

Завдання 2. *Напишіть речення в 3-ій особі однини.*

Зразок: Ich lese das Buch. – Er liest das Buch.

1. Ich gebe dir ein Heft. 2. Ich fahre nach Lwiw. 3. Ich helfe dem Opa. 4. Ich nehme die Fahrkarte. 5. Ich trage einen Hut. 6. Ich sehe meine Oma oft. 7. Ich lese ein Buch. 8. Ich esse Obst gern.

Поставте питання у 2-ій особі однини.

Зразок: was – essen; – Was isst du?

1) wem – antworten; 2) wo – schlafen; 3) woher – kommen; 4) was – sagen; 5) wohin – laufen; 6) wie – heißen; 7) wen – treffen.

Завдання 3. *Вставте означений або неозначений артикль.*

1. Dort steht _____ Mädchen. _____ Mädchen ist klein. 2. Er hat _____ Mähdrescher. 3. Das ist _____ Bauernhof von der Familie Brunner. 4. _____ Familie Petrenko besitzt _____ Auto. 5. Im Institut gibt es _____ Lesesaal. 6. Ternopil ist _____ Blumenstadt. 7. _____ Dorf Romaniwka liegt in der Westukraine

Завдання 4. *Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, виписіть незнайомі слова, вивчіть.*

Bundesrepublik Deutschland

Das Territorium von Deutschland wurde nach dem II. Weltkrieg gespalten, wobei hier zwei verschiedene Staaten (die Bundesrepublik Deutschland und die Deutsche Demokratische Republik) entstanden. Die DDR und die BRD haben sich im Jahre 1990 wieder vereinigt und einen einheitlichen Staat gebildet.

Berlin wurde zur Hauptstadt des vereinigten Deutschlands statt Bonn. Mit ihrer Bevölkerung von ca. 4 Millionen Menschen ist das heutige Berlin die größte Stadt auf dem Territorium von allen sechzehn deutschen Bundesländern.

Deutschland befindet sich im Mitteleuropa und grenzt insgesamt an zehn verschiedene Staaten: an Tschechien, Polen, Österreich, Belgien, Frankreich, Slowakei, Luxemburg, Dänemark, an die Schweiz und an die Niederlande. Natürliche Wassergrenzen werden durch die Nordsee und durch die Ostsee gebildet.

An der Ost- und Nordseeküste gibt es zahlreiche große und kleine Inseln. Rügen ist die größte deutsche Insel. Im Norden Deutschlands befindet sich ein Tiefland, das Mitteldeutschland liegt auf einem Mittelgebirge. Im Süden ist Deutschland von den deutschen Alpen umrahmt.

Das Klima in Deutschland ist mild, was wesentliche Unterschiede zwischen verschiedenen Jahreszeiten bedingt. Deutschland ist an Flüssen und Seen sehr reich. Der größte deutsche See befindet sich im Süden und heißt der Bodensee. Die wichtigsten Flüsse Deutschlands sind der Rhein, die Elbe und die Donau.

An Bodenschätzen ist Deutschland nicht besonders reich. Hier gibt es viel Salz und Kohle, aber wenig Erdgas, Erdöl und Eisen. Dessen ungeachtet ist Deutschland ein hoch entwickeltes Industrieland, wo der Handel eine sehr große Rolle spielt. Deutschland importiert und exportiert viele verschiedene Waren.

Die Bevölkerung Deutschlands überschreitet 80 Millionen Menschen. Die Fläche dieses Landes entspricht ca. 360.000 km². Die heutige BRD ist einer der Mitglieder der Europäischen Gemeinschaft. Der Bundestag ist das oberste Machtorgan. Die deutsche Regierung wird vom Bundeskanzler, und der deutsche Staat vom Bundespräsidenten geleitet.

Завдання 5. Представте своїх ділових партнерів з України своїм німецьким партнерам.

Завдання 6. Поцікавтеся громадянством учасників міжнародної конференції та їх знанням мов.

Завдання 7. Напишіть резюме, CV.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Вивчіть країни, національності та громадянство німецькою мовою.

Land (країна)	Nationalität (національність),	Staatsangehörigkeit (громадянство)
Австрія	Österreich	Österreicher/in Deutsch
Англія	England	Engländer/in Englisch
Білорусія	Weißrussland	Weißrusse/Weißrussin Weißrussisch
Бельгія	Belgien Belgier/in	Niederländisch, Französisch, Deutsch
Болгарія	Bulgarien	Bulgare Bulgarin Bulgarisch
Бразилія	Brasilien	Brasilianer/in Portugiesisch
Венгрія	Ungarn Ungar/in	Ungarisch
Греція	Griechenland	Griechen/Griechin Griechisch
Грузія	Georgien	Georgier/in Georg`isch
Данія	Dänemark	Däne/Dänin Dänisch
Ізраїль	Israel	Jude/Jüdin Neuhebräisch, Arabisch
Ірландія	Irland	Ire/Irin Irisch
Іспанія	Spanien	Spanier/in Spanisch
Італія	Italien	Italiener/in Italienisch
Казахстан	Kasachstan	Kasache/Kasachin Kasachisch
Канада	Kanada	Kanadier/in Englisch, Französisch
Китай	China	Chinese/Chinesin Chinesisch
Латвія	Lettland	Lette/Lettin Lettisch
Литва	Litauen	Litauer/in Litauisch
Молдавія	Moldau	Moldauer/in Moldauisch
Німеччина	Deutschland	Deutsche Deutsch
Норвегія	Norwegen	Norweger/in Norwegisch
Нідерланди	Niederlande	Niederländer/in Niederländisch, Friesisch
Польща	Polen	Pole/Polin Polnisch
Португалія	Portugal	Portugiese/Portugiesin Portugiesisch
Росія	Russland	Russe/Russin Russisch
Румунія	Rumänien	Rumäne/Rumänin Rumänisch
Словакія	Slowakei	Slowake/Slowakin Slowakisch
Словенія	Slowenien	Slowene/Slowenin Slowenisch
США	die Vereinigten Staaten von Amerika	US-Amerikaner/ in Englisch
Турція	Türkei	Türke/Türkin Türkisch

Україна	Ukraine	Ukrainer/in	Ukrainisch
Фінляндія	Finnland	Finne/Finnin	Finnisch
Франція	Frankreich	Franzose/Französin	Französisch
Хорватія	Kroatien	Kroate/Kroatin	Kroate/Kroatin
Чехія	Tschechien	Tscheche/Tschechin	Tschechisch
Швейцарія	Schweiz	Schweizer/in	Deutsch, Italienisch, Französisch, Rätromanisch
Швеція	Schweden	Schwede/Schwedin	Schwedisch
Естонія	Estland Este/Estin	Estnisch	
Японія	Japaner/in	Japanisch	

Завдання 2. Опрацюйте граматичний матеріал.

Дієслово / das Verb

1. Теперішній час / Präsens

Präsens – проста дієслівна форма, що служить для вираження теперішнього часу, часто вживається також для передачі майбутнього часу. Präsens утворюється від основи інфінітива. Більшість дієслів утворюють Präsens додаванням до основи інфінітива особових закінчень. Дієслова, основа яких закінчується на **-t, -d, -tm, -dm, -fn** перед особовим закінченням мають голосну **-e** в 2-й особі однини і множини й у 3-й особі однини. Дієслова, основа яких закінчується на **-s, -ß, -z** втрачають **-s** у закінченні 2-ї особи однини.

ich	mache	spiele	arbeite	zeichne	heiße	tanze
du	machst	spielst	arbeitest	zeichnest	heißt	tanzt
er, sie, es	macht	spielt	arbeitet	zeichnet	heißt	tanzt
wir	machen	spielen	arbeiten	zeichnen	heißen	tanzen
ihr	macht	spielt	arbeitet	zeichnet	heißt	tanzt
sie, Sie	machen	spielen	arbeiten	zeichnen	heißen	tanzen

Більшість сильних дієслів утворюють Präsens за загальним правилом. Однак сильні дієслова з кореневими голосними **-a, -o, -au** отримують умлаут у 2-й та 3-й особах однини:

ich	fahre	stoße	laufe
du	fährst	stößt	läufst
er, sie, es	fährt	stößt	läuft

Сильні дієслова з кореневим голосним **-e** змінюють його в 2-й і 3-й особі однини на короткий чи довгий **-i (-ie)**:

ich	spreche	nehme	sehe	gebe
du	sprichst	nimmst	siehst	gibst
er, sie, es	spricht	nimmt	sieht	gibt

Неправильні дієслова **sein, haben, werden** відмінюються з різними відхиленнями від загального правила:

	haben	sein	werden
--	-------	------	--------

ich	habe	bin	werde
du	hast	bist	wirst
er,sie, es	hat	ist	wird
wir.	haben	sind	werden
ihr	habt	seid	werdet
Sie, sie	haben	sind	werden

Дієслово **wissen** відмінюється по-особливому. Як у модальних дієслів, у нього немає особових закінчень у 1-й і 3-й особі однини і коренева голосна в однині змінюється:

- ich weiß, du weißt, er weiß, wir wissen, ihr wisst, sie wissen.

Дієслово **wissen** уживається з вказівними займенниками **es, das** «це»; з неозначеними займенниками **alles, viel, nichts** та **ін.**; з додатковими підрядними реченнями:

- Ich weiß das nicht. Du weißt viel. Er weiß, dass ich bald komme.

В інших випадках уживається дієслово **kennen** з тим же значенням:

- Ich kenne ihn gut. Du kennst dieses Werk von Goethe.

Artikel (Артикли)

У німецькій мові перед іменником вживається артикль. Розрізняють 2 види артиклів:

означений артикль - **der, die, das**;

неозначений артикль - **ein, eine, ein**.

Означений артикль вживається в таких випадках:

Якщо іменник означає не окремий предмет, а всю категорію таких предметів:

Das Flugzeug ist das schnellste Verkehrsmittel des 20. Jahrhunderts.

Якщо іменник вже згадувався раніше:

Wir lesen ein Buch. Das Buch ist interessant.

Якщо із ситуації зрозуміло, про який предмет ідеться:

Öffne die Tür!

Коли говорять про єдині у своєму роді предмети:

Die Sonne scheint. Die Venus ist ein Planet.

З географічними назвами:

країни із закінченнями **-ei**: die Türkei, die Slowakei, die Mongolei; та інші, що належать до

жіночого роду: die Schweiz, країни у множині: die Niederlande

країни із адміністративним поняттям: die Bundesrepublik Deutschland

будь-які країни, коли вживаються з прикметником: das heutige Russland

місцевості/регіони: das Allgäu, der Schwarzwald

гірські системи: die Zugspitze, die Alpen

річки, озера, моря, океани: die Donau, der Bodensee

Для позначення днів тижня, місяців, пір року:

am (an dem) Sonntag, im (in dem) Frühling.

Коли мова йде про весь вид предметів:

Der Adler ist ein Vogel.

Перед абстрактним іменником з конкретним значенням:

Gestern war das Wetter schön. Michaela ist die Liebe seines Lebens.

З прикметником у найвищому ступені:

Johanna ist die beste Schülerin.

Якщо перед іменником стоїть порядковий числівник:

Heute ist der achte Tag des Schuljahrs.

Якщо іменник вживається з означенням у формі іменника в родовому відмінку:

Das ist das Buch meines Freundes.

Якщо іменник вживається з прийменником, що означає місце або час:

Die Bücher aus unserer Bibliothek.

Відмінювання означеного артикля:

Maskulinum	Neutrum	Femininum	Plural
Nominativ der Stuhl	das Kind	die Katze	die Kinder
Genitiv des Stuhls	des Kindes	der Katze	der Kinder
Dativ dem Stuhl	dem Kind	der Katze	den Kindern
Akkusativ den Stuhl	das Kind	die Katze	die Katze

*Означений артикль може "зливатися" з прийменником, утворюючи одне слово: am, im, zum, beim, vom (an dem, in dem, zu dem, bei dem, von dem), ins (in das), zur (zu der). У розмовній мові бувають також варіанти: ans (an das), aufs (auf das), fürs (für das), hinterm (hinter dem), überm (über dem) тощо.

Неозначений артикль вживається у таких випадках:

Після дієслів haben, brauchen, nennen і виразу es gibt:

Ich habe einen Bruder. Hier gibt es einen Tiergarten.

В іменному присудку:

Stuttgart ist eine Großstadt.

Якщо іменник згадується вперше:

Ich kaufe ein Auto.

Перед іменником, який стоїть у порівнянні, після wie:

Er schwimmt wie ein Fisch.

Відмінювання неозначеного артикля:

Maskulinum	Neutrum	Femininum	Plural
Nominativ ein Stuhl	ein Kind	eine Katze	Kinder
Genitiv eines Stuhles	eines Kindes	einer Katze	Kinder
Dativ einem Stuhl	einem Kind	einer Katze	Kindern
Akkusativ einen Stuhl	ein Kind	eine Katze	Kinder

*Неозначений артикль має негативну форму kein/keine/kein. Kein відмінюється як неозначений артикль, а у множині - як присвійний займенник mein: keine (N), keiner (G), keinen (D), keine (A).

Артикль не ставиться у таких випадках:

Якщо перед іменником стоїть займенник або кількісний числівник:

meine Tasche, zwei Hefte, dieses Buch

У множині, якщо в однині мав би стояти неозначений артикль:

Ich sehe Kinder.

У зверненнях:

Kinder, hört zu!

Якщо перед іменником стоїть означення в родовому відмінку (Genitiv):

Annas Heft liegt auf dem Tisch.

Якщо перед іменником стоїть кількісний числівник:

Meine Wohnung hat drei Zimmer.

Перед професіями, національностями та приналежністю до релігії або партії в іменному складному присудку:

Sie ist Programmiererin. Er ist Deutsche.

Але: якщо перед іменником стоїть прикметник, вживається неозначений артикль:

Sie ist eine gute Lehrerin.

Перед власними іменами:

Johann Wolfgang Goethe ist ein großer deutscher Dichter.

Перед іменниками, що означають речовини, та абстрактними іменниками:

Ich trinke gern Tee. Überall herrscht Stille.

У заголовках, оголошеннях.

У сталих словосполученнях, прислів'ях, приказках:

zu Hause, nach Hause, auf Schritt und Tritt, Wissen ist Macht.

З музичними інструментами у словосполученні "грати на ...":

Meine Schwester spielt Klavier.

Порядок слів у простому реченні

Порядок слів у німецькому реченні більш суворий, ніж в українському. У простому розповідному реченні він може бути прямим і зворотним. При прямому порядку слів на першому місці стоїть підмет, а на другому – присудок:

- Der Lehrer steht am Tisch.

При зворотному порядку слів перше місце займає обставина чи додаток, друге – присудок, а підмет ставиться на третє місце, тобто після присудка:

- Am Tisch steht der Lehrer.

Найважливішим у порядку слів німецького речення є місце присудка. Присудок повинен стояти на другому місці при прямому чи зворотному порядку слів. Присудок може складатися з двох частин: відмінюваної і невідмінюваної. Відмінювана частина узгоджується з підметом в особі й числі і займає друге місце в простому розповідному реченні, а невідмінювана ставиться наприкінці:

- Die Aufgabe ist leicht. Wir erzählen den Text nach. Wir müssen die Hausaufgabe machen.

Такий присудок називають складеним. Складений присудок може бути складеним дієслівним чи складеним іменним. Перший містить два дієслова:

- Ich will morgen ins Museum gehen. Ich habe gestern alles geschafft.

Складений іменний присудок має дієслово-зв'язку sein, werden, іноді bleiben й іменну частину, яка може бути виражена іменником, займенником, прикметником тощо. Уживання дієслово-зв'язки є в німецькому реченні обов'язковим:

- Das Buch ist interessant. Sie ist in diesem Jahr sechzehn.

Присвійні займенники (POSSESSIVPRONOMEN)

До присвійних займенників належать:

mein — мій, моє; meine — моя

dein — твій, твоє; deine — твоя

sein, seine — його

ihr, ihre — її

unser — наш, наше; unsere — наша

euer — ваш, ваше; eure — ваша

ihr, ihre — їхній

Ihr — Ваш, Ваше; Ihre — Ваша

Присвійні займенники вживаються звичайно як прикметники. Вони стоять перед іменником і узгоджуються з ним у роді, числі і відмінку.

Заперечення nicht.

1. Якщо заперечуємо дієслово, то використовуємо слово nicht (не) і ставимо його у самий кінець речення:

Ich arbeite nicht. – Я не працюю.

Wir singen nicht. – Ми не співаємо.

Du gehst nach Hause nicht. – Ти не йдеш додому.

2. Якщо заперечуємо не дієслово, і не іменник з неозначеним артиклем ein/eine, а інший член речення, то nicht (не) ставимо перед цим словом:

Ich arbeite nicht viel. – Я працюю не багато.

Wir singen nicht oft. – Ми співаємо не часто.

Du gehst nicht nach Hause. – Ти йдеш не додому.

Наказовий спосіб (Der Imperativ)

Наказовий спосіб (Imperativ) в німецькій мові має чотири форми:

1. «du» — Form — 2-а особа однини;
2. «wir» — Form — 1-а особа множини;
3. «ihr» — Form — 2-а особа множини;
4. «Sie» — Form — форма ввічливого звертання;

Утворення Imperativ

Особа	Початкова форма імператива	Імператив	Спосіб утворення
«du» — Form — 2-а особа однини	du arbeit-est — <i>ти працюєш</i> du steh-st auf — <i>ти встаєш</i> du bekomm-st — <i>ти одержуєш</i> du erzähl-st — <i>ти розповідаєш</i>	Arbeite! -Працюй! Steh(e) auf! — <i>Вставай!</i> Bekomm (e)! — <i>Одержуй!</i> Erzähl (e)! — <i>розповідай!</i>	1. Випускається особовий займенник 2-ї особи однини і до основи дієслова додається закінчення -e; відокремлюваний префікс відокремлюється. Закінчення -e обов'язкове тільки у дієслів з основою на d, t, tmi, dn, chn, gn, ffn.
	du fähr-st — <i>ти їдеш</i>	Fahr(e)! — <i>їдь!</i>	2. Сильні дієслова втрачають умлаут.
	du nimm-st — <i>ти береш</i> du sieh-st — <i>ти бачиш (дивишся)</i>	Nimm! — <i>Візьми!</i> Sieh! — <i>Дивись!</i>	3. Сильні дієслова з кореневим -e зберігають зміну голосного кореня. Закінчення -e у цих дієслів ніколи немає.
«wir» — Form — 1-а особа множини;	wir nehmen — <i>ми беремо</i> wir sehen — <i>ми бачимо (дивимося)</i> wir stehen auf —	Nehmen wir! (Wollen wir nehmen!) <i>Давайте візьмемо!</i> Sehen wir! (Wollen wir sehen!) <i>Давайте подивимося!</i> Stehen wir auf! — <i>Встанемо!</i>	1. Змінюється порядок слів: особовий займенник стоїть після дієслова. 2. Форма 1-ї особи множини „Wollen wir ...“ є синонімічною формою.

	<i>ми встаємо wir fahren — ми їдемо wir nehmen — ми беремо</i>	Fahren wir! — <i>Поїдемо!</i> Nehmen wir! — <i>Візьмемо!</i>	
«ihr» — Form — 2-а особа множини;	<i>ihr steht auf — ви встаєте ihr fahrt — ви їдете ihr nehmt — ви берете</i>	Steht auf! — <i>Встаньте!</i> Fahrt! — <i>їдьте!</i> Nehmt! — <i>Візьміть!</i>	Випускається тільки особовий займенник 2-ї особи множини.
«Sie» — Form — форма ввічливого звертання;	<i>Sie stehen auf. — Ви встаєте. Sie fahren. — Ви їдете Sie nehmen. — Ви берете</i>	Stehen Sie auf! — <i>Встаньте!</i> Fahren Sie! — <i>їдьте!</i> Nehmen Sie! — <i>Візьміть!</i>	Змінюється порядок слів: особовий займенник стоїть після дієслова.

Зверніть увагу на особливості утворення імператива дієслів із зворотним займенником:

	sich waschen	sich freuen
2-а особа однини	Wasch(e) dich! — <i>Умивайся!</i>	Freu(e) dich! — <i>Радій!</i>
1-а особа множини	Waschen wir uns! — <i>Умиємось!</i>	Freuen wir uns! — <i>Порадіємо!</i>
2-а особа множини	Wascht euch! — <i>Умивайтесь!</i>	Freut euch! — <i>Радійте!</i>
Форма ввічливого звертання	Waschen Sie sich! — <i>Умивайтесь!</i>	Freuen Sie sich! — <i>Радійте!</i>

Імператив дієслова sein утворюється не за загальним правилом.
Запам'ятайте його форми.

Sei gesund! — *Будь здоровий!*
Seid gesund! — *Будьте здорові!*
Seien Sie gesund! — *Будьте здорові!*
Seien wir gesund! — *Будьмо здорові!*

Модальні дієслова імператива не мають.

Тема2. (Практичні заняття 3,4)

Телефонна розмова з фірмою. Замовлення квитка на літак. Замовлення номера в готелі. Місяці, дні, час. Телефон, телекс, факс, типові скорочення у факсах.

Говоріння. Телефонна розмова з фірмою. Замовлення квитка на літак. Замовлення номера в готелі. Місяці, дні, час. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на тему: Dienstreise nach Coburg.

Граматика. Відмінки і відмінювання іменників та займенників (присвійних і вказівних). Прийменники із знахідним і давальним відмінками. Теперішній час дієслів із відокремлюваними префіксами. Заперечення kein. Рахунок від 1 до 1000. Тренінг у вправах.

Читання. Bundesrepublik Deutschland. Staatsaufbau und Politik. Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалоги

Im Flughafen.

— Guten Tag!

— Guten Tag!

— Ich habe dringend nach Moskau zu fliegen. Wann ist der nächste Flug?

— Ein Moment, bitte. Nach dem Flugplan gibt es heute drei Flüge nach Moskau – um 17 Uhr 30, um 21 Uhr und der Dritte fliegt ... schon in einer Stunde — um 15 Uhr 20 ist die Flugnummer 1530 „Berlin Schönefeld- Moskau Scheremetyevo“. Ich meine, Sie können noch zur Abfertigung erreichen.

— Oh, es wäre wunderbar! Gibt es noch die Flugtickets?

— Ja, es gibt noch vier freie Plätze. Ein Platz in der Ökonom Klasse und drei in der Business- Klasse.

— Wie lange dauert der Flug bis Moskau?

— Zwei Stunde.

— Da geben Sie mir bitte das Flugticket in Ökonom Klasse. Hier ist mein Pass.

— Ein Moment bitte. Also, es kostet 245 (zweihundertfünfundvierzig) Euro. Bezahlen Sie mit Kreditkarte oder in Euro?

— Mit Kreditkarte. Bitte, hier ist meine Karte.

— Gemacht. Bitte nehmen Sie – Ihr Pass, Ihre Kreditkarte und ein Flugticket für die Flugnummer 1530 „Berlin Schönefeld- Moskau Scheremetyevo“. Die Abfertigung wird gleich durchgegeben. Einen guten Flug!

— Danke! Sagen Sie bitte, wo befindet sich die Abfertigungshalle?

— Gehen Sie direkt und rechts. Da ist auch die Pass-und Zollkontrolle.

— Vielen Dank! Auf Wiedersehen!

*****

Angestellte: Guten Tag! Kann ich Ihnen helfen?

Gast: Guten Tag. Ich habe ein Zimmer in Ihrem Hotel gebucht.

Angestellte: Gut! Dann könnten Sie mir bitte Ihren Namen sagen?

Gast: Kristian Schwarz.

Angestellte: - Ja, stimmt. Füllen Sie bitte ein Anmeldeformular aus.

Gast: -Hier, bitte. Ich habe es schon ausgefüllt.

Angestellte: Ja, klar. Hier ist Ihr Schlüssel. Folgen Sie mir bitte, Ich werde Ihnen Ihr Zimmer zeigen.

Gast: Vielen Dank!

Angestellte: Sie haben Luxus-Apartamente gebucht. So Sie sind im zehnten Stock.

Gast: Sagen Sie mir bitte, was habe ich in meinen Apartamenten?

Angestellte: Ja, schön. Hier gibt es drei Zimmer: Schlafzimmer, Wohnzimmer, Esszimmer. Badezimmer ist von Toilette getrennt. Es gibt auch einen Balkon mit schöner Ansicht aufs Meer.
Gast: Kann ich aus dem Zimmer anrufen?
Angestellte: Natürlich, es gibt ein Telefon und Wi-Fi.
Gast: Vielen Dank für Ihre Hilfe!
Angestellte: Ich wünsche Ihnen eine angenehme Freizeit.

Завдання 2. Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, впишіть незнайомі слова, вивчіть.

Bundesrepublik Deutschland. Staatsaufbau und Politik.

Staatsaufbau der BRD

Deutschland ist ein Bundesstaat. Es hat ein parlamentarisches Regierungssystem. Das Volk übt die Staatsgewalt in Wahlen und Abstimmungen aus, durch besondere Organe der Gesetzgebung.

Der Bundespräsident ist das Staatsoberhaupt der Bundesrepublik Deutschland und wird von der Bundesversammlung gewählt. Er vertritt die BRD völkerrechtlich. Der Bundespräsident schließt im Namen der Bundesrepublik Verträge mit anderen Staaten ab und beglaubigt sowie empfängt Botschafter ausländischer Staaten. Die Richtung der Außenpolitik bestimmt aber die Regierung.

Die Volksvertretung der Bundesrepublik ist der Bundestag. Seine Aufgabe ist die Gesetzgebung. Er wählt außerdem den Kanzler und befasst sich mit der Kontrolle der Regierung. Der Bundestag wird alle vier Jahre gewählt.

Der Bundesrat ist eine Vertretung der Bundesländer. Er arbeitet bei der Gesetzgebung mit sowie auch bei der Verwaltung des Bundes. Mitglieder des Bundesrates sind Vertreter der Landesregierungen.

Die Bundesregierung besteht aus dem Bundeskanzler und den Bundesministern. Der Bundeskanzler nimmt in der Regierung eine Sonderstellung ein. Er bildet die Regierung, wählt die Minister aus, entscheidet über ihre Anzahl und bestimmt die Richtlinien der Regierungspolitik. Der Bundeskanzler ist Regierungschef.

Das Bundesverfassungsgericht befindet sich in Karlsruhe. Es hat die Aufgabe, über die Einhaltung des Grundgesetzes zu wachen. Es schlichtet außerdem die Streitigkeiten zwischen dem Bund und den Ländern sowie zwischen einzelnen Bundesorganen.

Die BRD hat eine föderative Struktur. Sie besteht aus 16 Bundesländern. Es sind (in Klammern die Hauptstädte): Baden-Württemberg (Stuttgart), Bayern (München), Bremen, Berlin, Brandenburg (Potsdam), Hamburg, Hessen (Wiesbaden), Mecklenburg-Vorpommern (Schwerin), Niedersachsen (Hannover), Nordrhein-Westfalen (Düsseldorf), Rheinland-Pfalz (Mainz), Saarland (Saarbrücken), Sachsen (Dresden), Sachsen-Anhalt (Magdeburg), Schleswig-Holstein (Kiel), Thüringen (Erfurt). Bremen, Berlin und Hamburg nennt man Stadtstaaten.

Die Bundesländer und die drei Staat-Staaten haben viele Eigenständigkeiten und Besonderheiten. Jedes Land hat eine Landesverfassung, einen Landtag und einen Ministerpräsidenten. Die Bundesländer sind in der Schul-, Bildungs- und Kulturpolitik selbständig, natürlich nur im Rahmen des Grundgesetzes.

Die wichtigsten politischen Organe der Bundesrepublik sind:

der Bundespräsident: das Staatsoberhaupt, Repräsentant der Bundesrepublik

die Bundesregierung: das Kabinett, bestehend aus dem Bundeskanzler und seinen Ministern

der Bundestag: das deutsche Parlament

der Bundesrat: die zweite Parlamentskammer mit Repräsentanten der Regierungen der Länder

das Bundesverfassungsgericht

Der Bundespräsident:

Der Bundespräsident ist das Staatsoberhaupt. Er repräsentiert die Bundesrepublik Deutschland im Ausland.

Die politischen Mitwirkungsmöglichkeiten des Bundespräsidenten sind durch das Grundgesetz festgelegt.

Der Bundespräsident hat eine überparteiliche Funktion.

Ein Gesetz tritt erst mit der Unterzeichnung durch den Bundespräsidenten in Kraft.

Der Bundespräsident wird nicht direkt gewählt, sondern durch eine nur für die Wahl einberufene Bundesversammlung. Sie besteht aus den Mitgliedern des Bundestages und der gleichen Zahl von Abgeordneten aus den Parlamenten der Bundesländer.

Der Bundespräsident wird für fünf Jahre gewählt.

Der Bundestag:

Der Bundestag wird alle vier Jahre vom Volk gewählt. Er besteht aus etwa 662 Abgeordneten.

Der Bundespräsident schlägt dem Bundestag einen Kanzlerkandidaten vor, der dann vom Bundestag gewählt wird.

Jeder Bundesabgeordnete, aber auch der Bundesrat oder (am häufigsten) die Bundesregierung können Gesetzentwürfe einbringen, die dann im Bundestag diskutiert werden (erste und zweite Lesung). Die Ständigen Ausschüsse des Bundestages, die sich aus Mitgliedern verschiedener Parteien zusammensetzen, leisten die eigentliche Arbeit bei der Ausarbeitung der Gesetzentwürfe. Bei den Abstimmungen im Bundestag sind die Abgeordneten nur ihrem Gewissen verantwortlich.

Gesetze, die Länderinteressen berühren, bedürfen der Zustimmung durch den Bundesrat.

Der Präsident des Bundestages rangiert in der Hierarchie der Bundesrepublik an zweiter Stelle nach dem Bundespräsidenten.

Der Bundesrat:

Der Bundesrat ist die zweite Kammer des Parlaments. Er ist die Vertretung der Länder.

Abhängig von der Einwohnerzahl des Landes entsendet jede Länderregierung drei bis sechs Abgeordnete in den Bundesrat.

Der Bundesrat besteht aus 69 Abgeordneten. Den Vorsitz des Bundesrates haben turnusgemäß die Ministerpräsidenten der Länder oder bei den Stadtstaaten die Bürgermeister, und zwar für jeweils ein Jahr.

Der Bundesrat hat ein wichtiges Mitspracherecht bei der Verabschiedung von Gesetzen.

Bewilligt der Bundesrat ein Gesetz, das im Bundestag verabschiedet wurde, nicht, so kann er es an einen Vermittlungsausschuss, bestehend aus Bundestags- und Bundesratsabgeordneten, zur weiteren Beratung zurückweisen oder ganz ablehnen.

Das politische Kräftespiel im Bundesrat verändert sich, wenn eine Landesregierung in den Landtagswahlen nicht bestätigt wird. So kann unter Umständen der Fall eintreten, dass im Bundesrat andere Mehrheitsverhältnisse als im Bundestag herrschen.

Der Bundesratspräsident vertritt den Bundespräsidenten bei dessen Abwesenheit.

Завдання 3. Прочитайте діалог.

Gliederung der BRD

Katja: Sag mal, warum heißt Deutschland eigentlich „Bundesrepublik“?

Anna: Es gliedert sich in Bundesländer.

Katja: Kannst du mir alle Bundesländer nennen?

Anna: Ja, ich versuche es: Baden-Württemberg, Bayern, Bremen, Hamburg, Hessen, Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen, Saarland, Schleswig-Holstein, ...

Katja: Sind das immer noch nicht alle?

Anna: Nein, ich habe noch nicht alle genannt. Es bleiben noch einige: Mecklenburg-Vorpommern; Brandenburg; Sachsen; Sachsen-Anhalt; Thüringen.

Katja: Haben diese Bundesländer nicht zur ehemaligen DDR gehört?

Anna: Ja, das stimmt, aber nur bis 1990.

Katja: Und was ist mit Berlin?

Anna: Berlin ist auch ein Bundesland so wie Hamburg und Bremen. Alle drei nennt man auch Stadtstaaten. Außerdem ist Berlin, wie du vielleicht weißt, noch die Hauptstadt Deutschlands.

Katja: Wie viel Bundesländer hat also die BRD?

Anna: Du kannst ja jetzt ruhig selbst zählen.

Завдання 4. *Визначте рід наступних іменників! Назвіть форму множини цих іменників, перекладіть ці іменники на українську мову!*

Bundesrat
Zustimmung
Vertrag
Politik
Landtagswahlen
Abgeordnete
Abkommen
Gesetzgebung
Ausschuss
Mitspracherecht
Gesetzentwurf
Gesetz
Gewalt
Bundestag
die Streitigkeit
Gewissen

Завдання 5. *Назвіть основні форми наступних дієслів, з'єднайте ці дієслова з відповідними іменниками!*

1. einbringen
2. beglaubigen
3. betreiben
4. ausarbeiten
5. einhalten
6. zugestehen
7. bedürfen
8. einberufen
9. abschließen
10. ausüben
11. beraten
12. bewilligen
13. ernennen
14. vertreten

Завдання 7. *Формуйте словосполучення! Використовуйте ці комбінації слів у реченнях!*

1. Gewalt	1. einbringen
2. einen Botschafter	2. treten
3. das Parlament	3. ausarbeiten
4. der Zustimmung	4. abstimmen
5. ein Gesetz	5. ausüben
6. einen Vertrag	6. betreiben
7. den Präsidenten	7. beglaubigen

8. die Landtagswahlen	8. haben
9. inKraft	9. repräsentieren
10. eine Politik	10. durchführen
11. mit dem Handzeichen	11. schlichten
12. einen Gesetzentwurf	12. abschließen
13. das Mitspracherecht	13. bedürfen
14. sein Land	14. einberufen
15. die Streitigkeiten	15. vertreten

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Вивчіть слова та вирази до теми.

Wörter und Wendungen

1. die Regierung, -, en – уряд
eine neue Regierung bilden — сформувати новий уряд
2. das Gesetz, -es, -e (über Akk) – закон
die geltenden Gesetze
ein Gesetz (im Parlament) einbringen – внести закон
ein Gesetz beraten – обговорювати закон
ein Gesetz verabschieden (приймати закон)/ erlassen (видавати закон)/beschließen (приймати закон)
ein Gesetz in/ außer Kraft setzen – вводити / відмінити закон
ein Gesetz einhalten – соблюдати закон
ein Gesetz brechen / übertreten / verletzen – порушувати / переступати закон
ein Gesetz tritt in / außer Kraft – закон вступає в силу / втрачає силу
ein Gesetz bewilligen – давати згоду, дозволяти який -небудь закон
einem Gesetz zustimmen – схвалювати закон
ein Gesetz ablehnen, zurückweisen – відхиляти закон
3. der Gesetzentwurf, -es, Gesetzentwürfe – законопроект
einen Gesetzentwurf ausarbeiten – розробляти законопроект
einen Gesetzentwurf einbringen – вносити законопроект
4. die Gesetzgebung, =, -en – законодавство
5. abstimmen, vi (über Akk) – голосувати, проводити голосування, вирішити голосуванням
geheim [offen] abstimmen — проводити таємне [відкрите] голосування
mit dem Handzeichen abstimmen — голосувати підняттям рук
6. die Abstimmung über etwas Akk –голосування
eine geheime [getrennte, namentliche, offene] Abstimmung — таємне [роздільне, поимённое, відкрите] голосування
etw. zur Abstimmung bringen — поставити на голосування
7. ausüben, vt – 1) виконувати, здійснювати; займатися (ремеслом) 2) здійснювати (право), користуватися (правом); практикувати
einen Beruf ausüben – працювати в будь-якій професії, працювати кимось [в якості когось]
eine Tätigkeit ausüben – займатися будь-якою діяльністю
Macht, Gewalt, Herrschaft ausüben – здійснювати владу [панування]; панувати
Druck, einen Einfluss, eine Wirkung auf j-n Akk. ausüben – здійснювати тиск, вплив на когось
8. der Vertrag, - (e)s, Verträge (Syn.: der Kontrakt, das Abkommen) – договір, контракт
einen Vertrag mit j-m (ab)schließen – заключати договір
einen Vertrag machen, erfüllen (виконувати договір), verletzen, brechen (порушувати договір), lösen, kündigen (розривати договір)

9. beglaubigen, vt –1) завіряти, засвідчувати, свідчити 2) акредитувати (посла)
ein Dokument beglaubigen (lassen)
einen Botschafter beglaubigen акредитувати посла
10. sich befassen (mit D) – займатися будь-ким, чим-небудь, мати справу з будь-ким, чим-небудь
sich mit einem Problem, mit Kindern befassen
11. schlichten, vt - згладжувати, вирівнювати
die Streitigkeiten schlichten
12. repräsentieren, vt (Syn.: vertreten, vt) – представляти (будь-яку країну, організацію і т.п.)
j-n / etw. nach außen, im Ausland repräsentieren
13. der Landtag (nur Sg) – ландтаг, парламент землі
14. die Landtagswahlen- вибори в ландтаг
15. dem Gewissen verantwortlich sein – відповідати перед совістю
16. das Mitspracherecht, nur Sg (Syn.: das Mitbestimmungsrecht) – право брати участь в спільному вирішенні (чого-л.); участь (в чомусь л.) з правом вирішального голосу
das Mitbestimmungsrecht haben [verlieren] — мати [втратити] право голосу (в рішенні чогось л.)
- j-m ein Mitspracherecht einräumen, zugestehen – надавати право брати участь в спільному вирішенні (чого-л.); участь (в чомусь л.) з правом вирішального голосу
17. der Bundestag, nur Sg – бендестаг, федеральний парламент
18. der Bundesrat, nur Sg – 1) бундесрат; федеральна рада (представництво земель; ФРН, Австрія) 2) федеральна рада (уряд) Швейцарської Конфедерації 3) член федеральної ради (Австрія)
19. der / die Abgeordnete, -n, -n – депутат, -ка; делегат, -ка
20. die Politik, nur Sg – політика
sich für Politik interessieren
sich mit Politik befassen
in die Politik gehen
die Politik eines Staates, einer Regierung
eine Politik (be)treiben [durchführen, verfolgen] — проводити [вести] якусь л. політику, дотримуватися якої-л. Політики
eine Politik gestalten — визначати [виробляти] якусь л. політику
eine konservative, eine liberale Politik
die Politik einer Partei, eines Staates, einer Regierung
21. zustimmen, vi (Dat) – погоджуватися (з будь-ким, з чим-небудь); схвалювати (що-небудь)
22. die Zustimmung, -, -en (zu etw. Dat) (Syn.: die Billigung Ant.: die Ablehnung) – згоду, схвалення
seine Zustimmung zu (etw. Dat) geben [erteilen] — дати свою згоду на що-небудь
seine Zustimmung verweigern [vorenthalten] — не давати своєї згоди
allgemeine Zustimmung finden — зустрічати / мати загальне схвалення
der Zustimmung bedürfen — підлягати затвердженню
23. wählen, vt (Syn.: auswählen)
24. die Wahl, -en – 1) вибір
die (seine) Wahl treffen — зробити (свій) вибір
die (freie) Wahl haben — користуватися правом вибору, мати свободу вибору die Wahl (frei) lassen, vor die Wahl stellen — надати свободу [право] вибору
mir bleibt keine Wahl — я не маю вибору
vor die Wahl stellen — поставити перед вибором
2) вибори, обрання (nur Plural)
geheime Wahl — вибори при таємному голосуванні
öffentliche Wahl — вибори при відкритому голосуванні
die Wahlen abhalten — провести вибори

- sich zur Wahl aufstellen lassen — виставити свою кандидатуру на виборах
 zur Wahl gehen — йти на вибори
 zur Wahl vorschlagen — виставляти чиюсь л. кандидатуру на виборах
25. die Gewalt, -, -en – влада; сила
 die ausführende [vollziehende] Gewalt (Syn.: die Exekutive) — виконавча влада
 die gesetzgebende Gewalt (Syn.: die Legislative) — законодавча влада
 die richterliche Gewalt (die Judikative) – судова влада
26. der Ausschuss, -, Ausschüsse (Syn.: die Kommission) – комітет; комісія; колегія
27. an der Spitze des Staates stehen — стояти на чолі держави
28. einberufen, vt – скликати (з'їзд, збори)
 eine Sitzung einberufen
 das Parlament einberufen
 die Bundesversammlung einberufen – скликати федеральні збори
29. vertreten, vt – 1) представляти (країну), бути представником; захищати (інтереси)
 j-s Interessen vertreten
 einen Standpunkt vertreten
 2) замінювати, заміщати (кого-небудь)
 Bundespräsidenten vertreten
30. ernennen, vt (zu Dat) – призначати (на будь-яку посаду)
 j-n zum Minister, zum Bürgermeister ernennen

Завдання 2. *Опрацюйте граматичний матеріал.*

Присвійні займенники / Possesivpronomen

Присвійні займенники вказують на особисту приналежність предмета, відповідаючи на питання wessen? «чий?». У німецькій мові вони узгоджуються з особовим займенником, що позначає особу, якій належить предмет. Особовому займеннику ich відповідає присвійний mein, du – dein, er – sein, sie – ihr, es – sein, wir – unser, ihr – euer, sie – ihr, Sie – Ihr:

- Hier sitzen unsere Schüler. Auf den Tischen liegen ihre Lehrbücher.

Кожен присвійний займенник узгоджується також у роді, числі і відмінку з іменником,, до якого він належить. Відмінюються присвійні займенники так, як неозначений артикль в однині і як означений артикль у множині:

	Singular			Plural
	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
N.	mein Anzug	ihre Jacke	dein Hemd	seine Anzüge, Hemden, Jacken
G.	meines Anzuges	ihrer Jacke	deines Hemdes	seiner Anzüge, Hemden, Jacken
D.	meinem Anzug	ihrer Jacke	deinem Hemd	seinen Anzügen, Hemden, Jacken
A.	meinen Anzug	ihre Jacke	dein Hemd	seine Anzüge, Hemden, Jacken

Вказівні займенники / Demonstrativpronomen

До вказівних займенників належать: *dieser, jener, derjenige, derselbe, der, es i das*. Займенники dieser (dieses, diese) і jener (jenes, jene) відмінюються як означений артикль та вживаються для зіставлення предметів. Dieser (цей) указує на ближчий предмет, а jener – на віддаленіший:

- Dieses Buch hat sie schon gelesen, jenes Buch noch nicht.

Займенники **derjenige** (dasjenige, diejenige) і **derselbe** (dasselbe, dieselbe) складаються з двох слів: der (das, die) + jenige і der (das, die) + selbe. Перша частина відмінюється так, як означений артикль, а друга – як прикметник після означеного артикля. Займенник **derjenige** вказує на той іменник, до якого належить підрядне речення:

- An **demjenigen** Abend, an dem das geschah, waren alle zu Hause.

Займенник **derselbe** вказує на повний збіг предметів:

- Heute hast du schon wieder **dasselbe** Kleid wie gestern an.

Займенник **der (das, die)** відмінюється таким чином:

	m.	f.	n.	Pl.
N.	der	die	das	die
G.	dessen	deren	dessen	deren
D.	dem	der	dem	denen
A.	den	die	das	die

Відмінювання займенника **derjenige**

	m.	f.	n.	Pl.
N.	derjenige	diejenige	dasjenige	diejenigen
G.	desjenigen	derjenigen	desjenigen	derjenigen
D.	demjenigen	derjenigen	demjenigen	denjenigen
A.	denjenigen	diejenige	dasjenige	diejenigen

Відмінювання займенника **derselbe**

	m.	f.	n.	Pl.
N.	derselbe	dieselbe	dasselbe	dieselben
G.	desselben	derselben	desselben	derselben
D.	demselben	derselben	demselben	denselben
A.	denselben	dieselbe	dasselbe	dieselben

Прийменники з давальним і знахідним відмінком:

an — на (чомуś вертикальному), біля, у (про час):

an der Wand (на стіні), an der Kasse (біля каси), am Sonntag (у неділю);

auf — на (чомуś горизонтальному):

auf dem Tisch (на столі);

hinter — за, позаду:

hinter dem Haus (за будинком);

in — у, до, через (про час):

in die Schule (у школу);

über — над, понад, про:

über dem Tisch (над столом), über die Menschen (про людей);

neben — поряд, біля:

neben mir (біля мене);

unter — під, серед:

unter den Tisch (під стіл), unter den Menschen (серед людей);

vor — перед, тому (з часом):

vor dem Haus (перед будинком), vor einem Jahr (рік тому);

zwischen — між:

zwischen den Büchern (між книгами).

Ці **прийменники** вживаються як з давальним (Dativ), так і з знахідним відмінком (Akkusativ).

Якщо говориться про те, де розташовані предмети, то ці прийменники вживаються з давальним відмінком (Dativ), відповідаючи на питання wo? (де?). Якщо мова йде про переміщення предмета в просторі, то вони вживаються з знахідним відмінком Akkusativ, відповідаючи на питання wohin? (куди?):

- Er legt das Buch (wohin?) auf den Tisch. — Він кладе книгу (куди?) на стіл.
- Das Buch liegt (wo?) auf dem Tisch. — Книга лежить (де?) на столі.

Такі прийменники часто вживаються з дієсловами **stehen** (стояти) –

stellen (ставити), **liegen** (лежати) – **legen** (класти), **sitzen** (сидіти) – **setzen** (садити, ставити), **hängen** (висіти) – **hängen** (вішати):

- Er legt den Ball auf den Boden. — Він кладе м'яч (куди?) на підлогу.
- Der Ball liegt auf dem Boden. — М'яч лежить (де?) на підлозі.
- Er stellt die Flasche auf den Boden. — Він ставить пляшку (куди?) на підлогу
- Die Flasche steht auf dem Boden. — Пляшка стоїть (де?) на підлозі.
- Er setzt die Katze auf den Boden. — Він ставить кішку (куди?) на підлогу.
- Die Katze sitzt auf dem Boden. — Кішка сидить (де?) на підлозі.

В німецькій мові є всього 4 відмінки. Це на 3 менше, ніж в українській. Як же компенсується відсутність інших відмінків і здійснюється зв'язок слів у реченні? Це відбувається з допомогою прийменників. Кожен прийменник у німецькій мові пов'язаний з певним відмінком, тобто іменник чи займенник після них вживається у відповідному відмінкові.

У сполученні з іменниками, що мають часове значення, прийменники an, in, vor керують тільки давальним відмінком (Dativ), відповідаючи на питання wann? (коли?): am Montag (у понеділок), im Sommer (влітку), vor einer Woche (тиждень тому). Прийменник auf вживається з Akkusativ, відповідаючи на питання auf wie lange? (на який термін?): auf zwei Wochen (на два тижні), auf einen Monat (на один місяць).

Прийменники in, an, auf часто зливаються з означеним ар-тиклем. Є такі скорочення: in das = ins, in dem = im, an das = ans, an dem = am, auf das = aufs.

Untrennbare Präfixe, untrennbare Vorsilben (Невідокремлювані префікси)

Невідокремлюваних префіксів у німецькій мові вісім: be-, ge-, er-, ver-, zer-, ent-, emp-, miß-. Всі вони ненаголошені.

Префікс	Просте дієслово	Похідне дієслово
1. be-	kommen приходити	bekommen одержувати

2.	ge-	hören чути	gehören належати
3.	er-	zählen лічити	erzählen розповідати
4.	ver-	stehen стояти	verstehen розуміти, уміти
5.	zer-	schlagen бити	zerschlagen розбивати
6.	ent-	gehen іти	entgehen зникати, уникати
7.	emp-	fangen ловити	empfangen приймати
8.	miss-	trauen довіряти	misstrauen не довіряти

Trennbare Präfixe, trennbare Vorsilben (Відокремлювані префікси)

Як відокремлювані префікси в німецькій мові вживаються прийменники і прислівники. Відокремлювані префікси завжди наголошуються і відокремлюються при відмінюванні дієслова в Präsens, Präteritum, а також у наказовому способі:

- ‘ausschreiben — виписувати
- ‘zuhören — слухати
- ‘aufschlagen — відкривати
- ‘aussprechen — вимовляти
- ‘fortgehen — іти геть

Präsens: Er spricht dieses Wort falsch aus. Він неправильно вимовляє це слово.

Präteritum: Er sprach dieses Wort falsch aus. Він неправильно вимовив це слово.

Imperativ: Sprich dieses Wort richtig aus! Вимови це слово правильно!

У Partizip II відокремлюваний префікс стоїть перед префіксом ge- і пишеться разом з дієсловом.

Наприклад:

- ausgeschrieben — виписаний
- aufgeschlagen — відкритий
- ausgesprochen — вимовлений

Заперечення kein.

Якщо заперечуємо іменник, який у розповідному реченні вживався б з неозначеним артиклем ein/eine чи без артикля, то використовуємо kein (не/ ніякий не) і ставимо його замість ein/eine. Kein працює, як ein і стоїть перед словами чоловічого та середнього роду, а keine – жіночого роду і множини:

Das ist ein Fernseher. Das ist kein Fernseher. — Це телевізор. Це не телевізор.

Das ist ein Buch. Das ist kein Buch. – Це книга. Це не книга.

Ich habe eine Tasche. Ich habe keine Tasche. – Я маю сумку. Я не маю (ніяку) сумку.

Das sind Schüler. Das sind keine Schüler. – Це учні. Це не учні.

Тема3. (Практичні заняття 5,6)

Митний контроль. Перевірка паспортів. В аеропорту. На вокзалі. Міський транспорт. Діловий лист. Скорочення.

Говоріння. контроль. Перевірка паспортів. В аеропорту. На вокзалі. Міський транспорт. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на тему: Ankunft in Deutschland.

Граматика. Відмінювання особових займенників. Прийменники з родовим відмінком. Теперішній час зворотних і модальних дієслів (Können, dürfen) . Тренінг у вправах.

Читання. Verkehr in Deutschland. Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Письмо. Укласти супровідний лист, лист щодо подяки.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалоги

- Der Zollbeamte: Guten Abend! Brauchen Sie einen Dolmetscher?
- Der Fahrgast: Nein, danke, ich verstehe Deutsch ziemlich gut.
- Z. Füllen Sie die Passagiezollerklärung aus.

...

- Führen Sie, bitte, Ihr Pass vor!
- F. Hier ist er.
- Z. Nehmen Sie die Brille ab, bitte. Herr Valewski?
- F. Ja das bin ich.
- Z. Halten Sie sich in Poland 24standing auf?
- F. Nein der Staat meines ständigen Aufenthalts ist Tschechei. In Poland arbeite ich.
- Z. Was ist Ihr Abfahrtland?
- F. Ich fahre aus Poland.
- Z. Haben Sie ein Visum?
- F. Ja, hier ist es.
- Z. Und Ihr Bestimmungsland?
- F. Ich reise nach Deutschland.
- Z. Reisen sie privat oder dienstlich?
- F. Ich reise privat.
- Z. Haben Sie etwas zu verzollen?
- F. Nein, nichts, doch ich habe eine Insekt.
- Z. Ein Insekt?
- F. Ja, eine Spinne, ich und mein deutscher Freund züchten Spinnen, das ist unseres Hobby.
- Z. So was!.. Wo ist sie?
- F. Hier in dieser kleinen Schachtel.
- Z. Was für eine Spezies ist das?
- F. Psalmopoeus cambridgei
- Z. Psalmo.... Womit ernährt sie sich?
- F. Schaben, Heimchen, Mehlwurm...
- Z. O, weh! So... Sie ist so behaart und ... schrecklich...
- F. Das ist ein Bursche, er heißt Teddy, mein Freund hat eine Braut für ihn. Ist er hübsch, ja?
- Z. Natürlich... Geben Sie ihr Pass für den Einfahrtsstempel.
- F. Aha.
- Z. Herzlich willkommen in Deutschland. Guten Aufenthalt!
- F. Danke schön! Tschüs!

*****

- Guten Tag
- Guten Tag. Zwei Fahrkarten nach Berlin, bitte
- Hin und zurück?
- Ja, hin am 29. Oktober und am 8. November zurück
- Gut. Haben Sie eine BahnCard?
- Ja, 2. Klasse, BahnCard 25
- Zahlen Sie bar oder mit Kreditkarte?
- Mit Kreditkarte, bitte
- Das ist Ihre Verbindung: Sie fahren um 8.20 Uhr vormittags ab. In München müssen Sie dann umsteigen. Dort fährt Ihr Zug um 10.30 Uhr ab. Sie sind morgens um 11.50 Uhr in Berlin
- Ja, gut. Und die Rückfahrt?
- Die Rückfahrt geht über Dresden. Die Abfahrt in Berlin um 16.20 Uhr, Ankunft in Wien um 19.55 Uhr. Der Zug von Dresden nach Wien fährt um 17.55 Uhr ab und kommt um 19.55 Uhr an
- Was kosten denn die Fahrkarten?
- Pro Person 120 Euro... Soll ich Ihre Verbindung ausdrucken?
- Ja, drucken Sie bitte aus
- Hier, bitte schön. Auf Wiedersehen!
- Danke. Auf Wiedersehen!

Завдання 2. *Напишіть діалог на тему «Транспортні засоби» використовуючи дані речення.*

.....

Jedes Verkehrsmittel hat seine Vorteile: das eine Verkehrsmittel ist schneller, das andere angenehmer. Кожний транспортний засіб має свої переваги: один транспортний засіб швидший, інший приємніший.

Mit den bequemen Express Schnellzügen erreicht man schnell das Reiseziel.

Зручними швидкими поїздами швидко досягають мети подорожі.

Während der Fahrt kann man sich die schöne Landschaft ansehen.

Під час поїздки можна бачити прекрасний ландшафт.

Durch eine Flugreise sparen wir viel Zeit.

Завдяки подорожі літаком ми еконо-мимо багато часу.

Eine Seereise ist interessant und bei schönem Wetter am angenehmsten.

Морська подорож цікава й у гарну погоду є найбільш приємною.

Man kann sich auf dem Schiff gut erholen.

На кораблі можна добре відпочити.

Завдання 3. *Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, випишіть незнайомі слова, вивчіть.*

Verkehrswesen in der Bundesrepublik.

Die Bundesrepublik ist nur ein verhältnismäßig kleines Land im Herzen Europas. Nur rund 1000 Kilometer sind es von Norden nach Süden. Auf dieser Fläche befindet sich aber eines der intensivsten Verkehrssysteme der Erde: ein dichtes Autobahnnetz, große Wasserstraßen, internationale Flughäfen, Tausende von Kilometern Eisenbahnstrecken und Häfen an der See und im Binnenland. Ohne Straßen, Schienen und Luftverkehr kann kein Industrieland existieren.

Das größte Transportunternehmen in der BRD ist die Deutsche Bundesbahn (DB). Sie dient für die Beförderung von Massengütern und für den Personenverkehr.

Die Durchschnittsgeschwindigkeiten auf der Schiene liegen bei 80 km/h (D-Züge) und 108 km/h für Intercity-Züge. Es gibt Strecken (440 km lang), wo die Züge 200 km/h fahren und ganz neue Strecken (Hannover-Stuttgart, 327 km, Mannheim-Stuttgart, 100 km), auf denen Geschwindigkeiten von 250 km/h möglich sind.

Im Wettlauf zwischen Straße und Schiene nimmt die Straße immer den 1. Platz ein. Das liegt vor allem daran, daß das gut ausgebaute.

Netz von Bundesstraßen (Autobahnen und Fernstraßen), Landes- und Gemeindestraßen einen Gütertransport ohne Umladung von Tür zu Tür erlaubt. (Die Bundesrepublik hat nach den USA das längste Autobahnnetz der Welt). Es gibt jedoch viele Gebiete, wo Schiene und Straße nicht miteinander konkurrieren, sondern einander ergänzen. So beispielsweise, im "Huckepackverkehr", bei dem die Lastkraftwagen (LKW) auf Spezialwaggons der DB befördert werden.

Die Bundesrepublik hat auch ihre eigene Handelsflotte aus 1200 Schiffen (alte Bundesländer). Sie ist modern und leistungsfähig. Heute werden hochwertige Spezialschiffe im Containerverkehr und im Roll-on-Roll-off-Verkehr eingesetzt. Zu den größten Seehäfen gehören Hamburg, Bremen, Bremerhaven und Lübeck, und die wichtigsten Binnenhäfen sind Duisburg, Mannheim, Hamburg, Köln, Ludwigshafen u.a.

Die Deutsche Lufthansa gehört heute zu den erfolgreichsten international tätigen Luftverkehrsgesellschaften. Insgesamt sind am Luftverkehr zwischen den größten Flughäfen (Berlin-Tegel, Bremen, Düsseldorf, Frankfurt/M, Hamburg, Hannover, Köln-Bonn, München, Stuttgart) und dem Ausland etwa 90 Linienfluggesellschaften und viele Charterfluggesellschaften beteiligt.

Die Verkehrspolitik der Bundesrepublik steht vor großen Aufgaben. Die rasche Motorisierung hat schwierige Probleme mit sich gebracht. Neben Verkehrsunfällen ist hier vor allem die Belastung der Umwelt durch Abgase und Lärm zu nennen. Auch das Verkehrsnetz der neuen Bundesländer (die ehemalige DDR) muß modernisiert werden. Beim Gütertransport muß der kombinierte Verkehr mit Transportketten aus Schiff, Bahn und LKW zügig ausgebaut werden.

Завдання 4. Укладіть супровідний лист, лист щодо подяки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Опрацюйте граматичний матеріал.

Відмінювання особових займенників.

Відмінок	Однина		Множина	
	1-а особа	2-а особа	1-а особа	2-а особа
<i>Nom.</i>	ich — я	du — ти	wir — ми	ihr — ви
<i>Dat.</i>	mir — мені mich — мене	dir — тобі	uns — нам	euch — вам euch — вас
<i>Akk.</i>		dich — тебе	uns — нас	
Відмінок	Однина			Множина всіх трьох родів
	3-я особа			
	Чоловічий і середній рід		Жіночий рід	
<i>Nom.</i>	er — він	es — воно	sie — вона	sie — вони
<i>Dat.</i>	ihm — йому	ihm — йому	ihr — їй	ihnen — їм
<i>Akk.</i>	ihn — його	es — його	sie — її	sie — їх
Відмінок	Форма ввічливого звертання			

<i>Nom.</i>	Sie — Ви
<i>Dat.</i>	Ihnen — Вам
<i>Akk.</i>	Sie — Вас

Примітка. В таблиці немає родового відмінка особових займенників, оскільки ці форми в сучасній німецькій мові не вживаються.

Деякі особові займенники мають однакову форму, але різне значення. Особливо це стосується займенника *sie*.

Порівняйте:

Sie arbeitet hier. — Вона працює тут.

Dort steht meine Freundin; ich sehe *sie* gut. — Там стоїть моя подруга; я бачу її добре.

Dort stehen meine Freundinnen; ich sehe *sie* gut. — Там стоять мої подруги; я бачу їх добре.

Meine Freunde arbeiten in einem Werk. *Sie* arbeiten gut. — Мої друзі працюють на заводі. Вони працюють добре.

Herr Meier, Ihre Arbeit gefällt uns. *Sie* arbeiten gut. — Пане Майоре, Ваша робота нам дуже подобається. Ви працюєте добре.

Прийменники з родовим відмінком.

Родовим відмінком керують прийменники (an)statt – замість; ungeachtet – незважаючи на; unweit – недалеко від; während – протягом, під час; trotz – незважаючи на; wegen – заради, через, внаслідок; infolge – внаслідок, у зв'язку із; innerhalb – на протязі, за, в межах; außerhalb – поза, за межами.

der (ein) die (eine) das (ein) die (Pl.)

G. des (eines) der (einer) des (eines) der

Während der Vorlesung – під час лекції, trotz des Regens – незважаючи на дощ.

Die Brigade setzt ihre Arbeit trotz des Unwetters fort. – Бригада продовжує свою роботу, незважаючи на негоду.

Unweit des Flusses befand sich ein dichter Wald. – Недалеко від річки знаходився густий ліс.

Wegen des Zeitmangels kann ich an diesem Ausflug nicht teilnehmen. – Через нестачу часу я не можу взяти участь у цій екскурсії.

Теперішній час зворотних і модальних дієслів (Können, dürfen) .

Зворотні дієслова в Akkusativ на українську мову перекладаються із часткою -СЯ.

sich interessieren – цікавитиСЯ – Ich interessiere mich für das neue Buch

В німецькій мові частка -СЯ змінюється відповідно до осіб, в українській мові залишається без змін. Саме ці зміни треба вивчити та запам'ятати.

- ich interessiere mich – я цікавлюся
- du interessierst dich – ти цікавишся
- er/sie/es interessiert sich – він цікавиться
- wir interessieren uns – ми цікавимося
- ihr interessiert euch – ви цікавитесь
- Sie interessieren sich – Ви цікавитесь

sich treffen – зустрічатиСЯ – Er trifft sich mit dem Onkel
sich trennen – розлучатиСЯ – Marta und Kai trennen sich
sich beruhigen – заспокоїтиСЯ – Bitte, beruhige dich

sich ändern – змінитися
sich anmelden – приписатися
sich ärgern – злитися
sich beschäftigen – займатися
sich bewegen – рухатися
sich entschuldigen – вибачатися
sich unterhalten – спілкуватися
sich verabreden – домовитися
sich verstehen – розумітися
sich verletzen – поранитися
sich vorbereiten – готуватися
sich waschen – митися

Але є слова, що не перекладають на українську мову із часточкою -СЯ, проте в німецькій мові ніби вона є.

sich erholen – відпочивати (ся) – Ich erhole mich – Я відпочиваю (ся)
sich erinnern – згадувати (ся) – Ich erinnere mich nicht – Я не пам'ятаю (не згадую)
sich langweilen – нудьгувати – Ich langweile mich zu Hause – Я нудьгую вдома

Reflexive Verben mit Dativ

sich etwas kaufen – собі щось купити – кому? -соби (Dativ)
Ich kaufe mir die neue Tasche – Я купую собі нову сумку
sich etwas vorstellen – собі щось уявити – кому? – собі (Dativ)
Ich kann mir die neue Wohnung vorstellen – Я можу собі нову квартиру уявити

Модальні дієслова **können, dürfen** також відносяться до неправильних дієслів, тому що при відмінюванні в Präsens вони не мають особових закінчень у 1-й і 3-й особі однини, крім того, вони змінюють кореневу голосну чи втрачають умлаут. У множині вони відмінюються за загальним правилом:

	dürfen	können
ich	darf	kann
du	darfst	kannst
er,sie, es	darf	kann
wir	dürfen	können
ihr	dürft	könnt
sie,Sie	dürfen	können

Модальні дієслова виражають ставлення до дії, тому вони зазвичай уживаються з інфінітивом іншого дієслова, що ставиться наприкінці речення:

- *Ich kann schon gut schwimmen. Ich möchte in den Ferien Spanisch lernen.*

Дієслово **dürfen** означає «мати дозвіл, сміти»:

- *Darf ich fragen? Man darf im Zimmer nicht rauchen.*

Дієслово **können** виражає можливість, уміння:

- *Er kann gut Tennis spielen. Ich kann den Text ohne Wörterbuch übersetzen.*

Завдання 2. Назвіть всі транспортні засоби німецькою.

Тема4. (Практичні заняття 7,8)

У готелі. Отримання номера. У ресторані. Продукти харчування. Їжа. Лист-запит.

Говоріння. У готелі. Отримання номера. У ресторані. Продукти харчування. Їжа. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на тему: Im hotel.

Граматика. Складний минулий час (перфект). Теперішній час модальних дієслів (müssen, sollen, wollen, mögen) Тренінг у вправах.

Читання. Soziale Sicherheit. Sind Ossis die besseren Menschen? Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Письмо. Укласти лист-запит.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалоги

Angestellte: Guten Tag! Kann ich Ihnen helfen? -

Gast: Guten Tag. Ich habe ein Zimmer in Ihrem Hotel gebucht.

Angestellte: Gut! Dann könnten Sie mir bitte Ihren Namen sagen

Gast: Kristian Schwarz. - Кристиан Шварц.

Angestellte: - Ja, stimmt. Füllen Sie bitte ein Anmeldeformular aus.

Gast: -Hier, bitte. Ich habe es schon ausgefüllt.

Angestellte: Ja, klar. Hier ist Ihr Schlüssel. Folgen Sie mir bitte, Ich werde Ihnen Ihr Zimmer zeigen. -

Gast: Vielen Dank!

Angestellte: Sie haben Luxus-Apartamente gebucht. So Sie sind im zehnten Stock

Gast: Sagen Sie mir bitte, was habe ich in meinen Apartamenten?

Angestellte: Ja, schön. Hier gibt es drei Zimmer: Schlafzimmer, Wohnzimmer, Esszimmer. Badezimmer ist von Toilette getrennt. Es gibt auch einen Balkon mit schöner Ansicht aufs Meer. –

Gast: Kann ich aus dem Zimmer anrufen?

Angestellte: Natürlich, es gibt ein Telefon und Wi-Fi.

Gast: Vielen Dank für Ihre Hilfe!

Angestellte: Ich wünsche Ihnen eine angenehme Freizeit.

*****

- Guten Abend, wo dürfen wir Platz nehmen?
- Guten Abend! Nehmt ihr bitte Platz hier in der Ecke. Ich bringe Euch die Speisekarte
- Danke.
- Hier ist die Speisekarte. Möchtet Ihr vielleicht etwas sofort bestellen?
- Nein, danke. Wir lernen erst die Gerichte in der Speisekarte kennen
- Ja, natürlich
- Herr Ober!
- Habt Ihr schon gewählt?
- Ja. Als Vorspeise möchten wir haben einen Fleischaufschnitt, zwei mit Käse belegte Brötchen und zwei Kaviarbrötchen
- Gut. Wir haben heute sehr leckere Suppen. Ich empfehle sie Euch!
- Was für die Suppen haben Sie?
- Das sind die Spargelcremesuppe und die Ochsenchwanzsuppe à la Tick
- Ok. Wir probieren sie gern
- Was möchtet Ihr als Hauptgericht? Das Fleisch, den Fisch oder vielleicht ein vegetarisches Essen?
- Wir möchten das Fleisch
- Welches Fleisch bevorzugt Ihr: Rinderfleisch, Schweinefleisch oder Hühnerfleisch?
- Rinderfleisch bitte
- Ok. Seht Ihr da in der Speisekarte...Und ich kann Euch einen Rinderschmorbraten oder Rindsfrikasse mit Spargel und Champignons empfehlen
- Danke. Wir denken nach. Und haben Sie die Spezialität des Hauses?
- Ja, natürlich. Es heißt Satter Landwirt
- Woraus besteht dieses Gericht?
- Es besteht aus dem Rinderfleisch, dem Reis, Grilltomaten und -zwiebel und unserer speziellen Soße
- Bringen Sie es bitte! Und noch zwei Salate: Griechischen Salat und Cesar
- Was wollt Ihr trinken?
- Wir nehmen eine Flasche trockener Rotwein und zwei Gläser Wineralwasser ohne Gas. Welcher Wein können Sie uns empfehlen?
- Ich empfehle euch Chateau. Dieser Wein ist sehr gut! Jahrgang 1995
- Wie viel kostet die Flasche?
- Die Flasche kostet 419 Euro
- Gut. Wir nehmen sie
- Möchtet Ihr etwas zum Nachtisch?
- Ja, bitte. Zwei Eis und ich meine, zwei Gläser Tee mit zwei Kuchen
- Möchtet Ihr noch etwas?
- Nein, danke. Bringen Sie bitte Rechnung
- Hier ist Eure Rechnung! Zahlt ihr bar oder mit einer Kreditkarte?
- Mit einer Kreditkarte. Nehmen Sie bitte auch Ihr Trinkgeld. Das Essen war saulecker und die Wein sehr gut! Es hat uns alles gefallen!
- Vielen Dank! Kommt wieder!

Завдання 2. Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, напишіть незнайомі слова, вивчіть.

Lebensmittel

Jeder Mensch lebt, atmet, isst und trinkt. Und jeder Mensch besucht praktisch täglich Lebensmittelgeschäfte.

Lebensmittelgeschäfte sind ein untrennbarer Teil unseres Lebens. Wir alle besuchen sie fast täglich, weil wir uns ernähren müssen. In den Lebensmittelgeschäften kaufen wir alles, was wir für Zubereitung von diversen Speisen brauchen.

Für Frühstück brauchen wir alle Kaffee oder Tee. Dazu servieren wir oft Milch und Zucker. Ausserdem isst man üblicherweise zum Frühstück Spiegeleier, Omelette oder verschiedene Butterbrote mit Wurst, Käse, Fisch und Pasteten. Um das alles zuzubereiten, brauchen wir alle notwendigen Produkte zu kaufen. Aus diesem Grund besuchen wir verschiedene Lebensmittelgeschäfte und kaufen dort unsere Lieblingsprodukte.

Zum Mittagessen serviert man üblicherweise verschiedene Vorspeisen, Suppen, Hauptgerichte und Nachspeisen. Vorspeisen kann man aus allen möglichen Sachen zubereiten: es können Salate, Kräuter und ähnliche Sachen sein. Suppen sind Suppen, hier ist alles klar. Hauptgerichte können aus Fleisch, Geflügel, Fisch, Wild und einer Beilage bestehen. Nachspeisen sind immer Süßigkeiten aller Art.

Abendbrot kann mit dem Hauptgericht eines Mittagessens verglichen werden. Das sind üblicherweise eine Beilage und Fleisch, Fisch oder Geflügel. Viele Menschen streben nach einem gesunden Ernähren und bevorzugen leichte Gerichte an ihrem Abendtisch. Dies betrifft aber natürlich nicht alle.

Unabhängig davon, was wir zubereiten, brauchen wir bestimmte Produkte. Aus diesem Grund gehen wir in ein Lebensmittelgeschäft und kaufen alles, was wir brauchen. Im Lebensmittelgeschäft sind immer Wurst, Käse, Fleisch, Obst, Gemüse, Kräuter, Mehl, Butter, Pflanzenöl, Brot, Milchprodukte, Getränke und alle anderen Produkte vorhanden.

Завдання 3. *Пані Рот знаходиться у лікаря. Вживайте правильну форму дієслова müssen.*

Dr. Santos: „Sie sind krank und müssen (a) im Bett bleiben. Ihre Tochter (b) Ihnen Medizin kaufen. Dafür (c) ich Ihnen ein Rezept ausstellen. Heute und morgen (d) Sie viel trinken und schlafen. Auf jeden Fall (e) ich Sie für drei Tage krankschreiben. Und Sie (f) weniger arbeiten.

Пані Рот говорить зі своєю дочкою. Вживайте правильну форму дієслова sollen.

Der Arzt hat gesagt, ich soll (g) im Bett bleiben. Mit dem Rezept (h) du mir Medizin kaufen. Bis morgen (i) ich viel trinken. Nun (j) ich weniger arbeiten.

В університеті. Що можна (дозвіл) і чого не можна (заборона)?

- a) Kann ich im Computerraum Musik hören? Nein, man darf dort keine Musik hören. Das stört die anderen.
- b) Können wir nachmittags auf dem Campus Alkohol trinken? Nein, ...
- c) Können in der Mensa auch Kinder essen? Ja, ...
- d) Kann jeder am Computer der Universität arbeiten? Nein, ...
- e) Kann man in der Prüfung ein Smartphone benutzen? Nein, ...

Завдання 4. *Складіть діалог на тему «Їжа».*

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. *Опрацюйте граматичний матеріал.*

Модальні дієслова **wollen, mögen, sollen, müssen** також відносяться до неправильних дієслів, тому що при відмінюванні в Präsens вони не мають особових закінчень у 1-й і 3-й особі однини, крім того, всі вони, за винятком **sollen**, змінюють кореневу голосну чи втрачають умлаут. У множині вони відмінюються за загальним правилом:

	mögen	wollen	sollen	müssen
ich	mag	will	soll	muss
du	magst	willst	sollst	musst
er,sie,	mag	will	soll	muss

es				
wir	mögen	wollen	sollen	müssen
ihr	mögt	wollt	sollt	müsst
sie,Sie	mögen	wollen	sollen	müssen

Модальні дієслова виражають ставлення до дії, тому вони зазвичай уживаються з інфінітивом іншого дієслова, що ставиться наприкінці речення:

- *Ich kann schon gut schwimmen. Ich möchte in den Ferien Spanisch lernen.*

Дієслово **sollen** виражає:

а) наказ, закон:

- *Du sollst nicht töten;*

б) обов'язок, моральні вимоги:

- *Jeder soll die Lebensart des anderen anerkennen;*

в) необхідність як волю іншої особи:

- *Ich soll nicht rauchen. Das hat der Arzt gesagt.*

Іноді воно вживається в питаннях, коли запитується про бажання іншої особи:

- *Soll ich dir helfen?*

Дієслово **müssen** виражає внутрішню чи зовнішню потребу, необхідність:

- *Ich muss gut lernen.*

- *Mein Vater ist krank, ich muss nach Hause fahren.*

- *Nach dem Unfall mussten wir zu Fuß nach Hause gehen.*

Дієслово **wollen** виражає бажання, волю діючої особи:

- *Ich will essen.*

Це бажання може бути виражене менш категорично, більш чемно за допомогою особливої форми дієслова **mögen – möchte**, тобто «хотів би»:

- *Ich möchte essen.*

Ця форма дуже вживана і має ті ж особові закінчення, що і всі інші модальні дієслова:

- *Möchtest du ins Theater gehen? Wann möchte er hier sein?*

Саме дієслово **mögen** найчастіше вживається без інфінітива і виражає уподобання, любов до кого-небудь або чого-небудь:

- *Sie mag Eis.* Вона любить морозиво.

- *Ich mag ihn nicht.* Він мені не подобається.

Модальне значення в сполученні з інфінітивом інших дієслів має дієслово **lassen** «наказувати, змушувати, дозволяти, давати можливість». Воно відмінюється як сильне дієслово:

- *Die Mutter lässt das Kind auf dem Hof spielen.*

- *Ich lasse ihn kommen.*

- *Der Lektor lässt uns den Text übersetzen.*

Перфект модальних дієслів у самостійному вживанні трапляється рідко:

- *Ich habe das gesollt, gewollt, gekonnt.*

Частіше вживається Перфект модальних дієслів у сполученні з інфінітивом інших дієслів. У таких реченнях модальні дієслова також стоять в інфінітиві:

- *Ich habe kommen müssen.*

Завдання 2. *Замовте обід на двох.*

Завдання 3. *Замовте номер у готелі для свого гостя.*

Тема 5. (Практичні заняття 9,10)

Огляд фірми. Види приватного підприємництва. Сучасний менеджер. Лист-пропозиція. Сім'я, біографія.

Говоріння. Огляд фірми. Види приватного підприємництва. Сучасний менеджер. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на тему: In der Firma.

Граматика. Майбутній час. Простий минулий час. Додаткове підрядне речення. Ступені порівняння прикметників і прислівників. Порядкові числівники. Тренінг у вправах.

Читання. Wirtschaftssystem der Bundesrepublik. Herr Pfeiffer, wie gehts da oben im Managerhimmel? Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Письмо. Укласти лист-пропозицію.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалог «На фірмі».

- Guten Tag, Herren! Wie geht es Ihnen?
- Guten Tag, danke, gut.
- Heute möchten wir Sie mit unserem Unternehmen bekannt machen. Die Hauptaufgabe ist Aufbau und Montage der Steuerschränke. Unsere Firma besteht aus 5 Abteilungen: technische, betriebsmäßige, wirtschaftliche Abteilungen, Personalabteilung und Exportabteilung. Führungskräfte aller Abteilungen kennen Sie schon.
- Haben Sie keine Untersuchungsabteilung?
- Zurzeit haben wir keine, aber bald werden wir sie eröffnen. Unser Unternehmen wächst. Hier ist unsere Exportabteilung, wir exportieren unsere Produktion in 5 Länder der Welt. Außerdem haben wir in 3 Ländern Niederlassungen. Heutzutage möchten wir Geschäftsbeziehungen mit Polen in Gang bringen. Ehrlich gesagt, Sie sind unser erster Partner. Haben Sie sich mit unserem Vorschlag bekannt gemacht?
- Ja, natürlich. Wir haben ein paar Fragen über die Preise. Aber ich denke, wir können das alles beim Abendessen besprechen.
- Ja, natürlich. Hoffentlich unterstreichen wir den Vertrag.
- Wir hoffen auch darauf. Heute besprechen wir am Abend Verkaufsbedingungen und unterzeichnen den Vertrag.
- Das passt uns auch. Bis dann.
- Auf Wiedersehen.

Завдання 2. Напишіть, які види приватного підприємництва Вам відомі.

Завдання 3. Напишіть про свою сім'ю.

Завдання 4. Прочитайте та перекладіть текст.

Das deutsche Wirtschaftssystem

In Deutschland herrscht zu dieser Zeit die **soziale Marktwirtschaft**, welche als eine Abwandlung der **freien Marktwirtschaft** aufzufassen ist. Die "**soziale Marktwirtschaft**" ist eine Staatsform, in der die Interessen von Anbietern und Nachfragern auf dem Markt durch den Staat "gelenkt" werden, d.h. dass der Staat Bestimmungen festlegt, auch als "Rahmenbedingungen" aufzufassen, die die Interessen der oben genannten Anbieter und Nachfrager beziehungsweise Bürger vertreten, beziehungsweise gerecht verteilen sollen. So wird in der **sozialen Marktwirtschaft** ein chancengleicheres Leben gesichert, d.h. Kindergeld,

Arbeitslosengeld, Muttergeld u.v.m. sichern jedem in Deutschland lebenden **Deutschen** (falls Ansprüche auf die genannten Unterstützungen vorhanden sind) ein nicht verarmtes Leben, zumindest so die Ideologie. In der **sozialen Marktwirtschaft** setzt der Staat die Rahmenbedingungen für den Markt, so wird zum Beispiel die Sicherheit der Produkte gesichert, und durch diese Regelungen, die der Staat setzt, wird es verhindert, dass eine große- oder eine Mittelstandsfirma Privatpersonen ausbeuten. Als Beispiel gibt es zudem ein Gesetz zum Kündigungsschutz, welches verbietet, dass ein Arbeitnehmer plötzlich entlassen wird und seine Arbeitsstelle verliert. Diese Regelung ist von großer Bedeutung, denn eine solch plötzliche Kündigung ohne Vorwarnung bereitet dem Arbeitnehmer in den allermeisten Fällen einen sehr großen Schaden, sowohl finanziell als auch emotional. So gibt es auch andere Gesetze, welche verhindern sollen, dass sich große Firmen zu großen Kartellen zusammenschließen, um die Preise so zu verändern, dass kleinere Betriebe nicht mehr mit den großen Firmen mithalten können und bankrott gehen. Zudem kümmert sich der Staat noch beispielsweise darum, dass die Arbeitnehmer bei Arbeitsstellen mit einem Gesundheits- und Sicherheitsrisiko geschützt werden.

Kurz gefasst wird die Freiheit der **freien Marktwirtschaft** dort eingeschränkt, wo sie unsozial ist und mehr den Starken als den Schwachen dient. Das Privateigentum wird durch die **soziale Marktwirtschaft** geschützt, doch wer Eigentum besitzt, hat auch die Verantwortung dafür, wie er damit umgeht.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Опрацюйте граматичний матеріал.

Майбутній час.

Futur, складна дієслівна форма майбутнього часу, утворюється за допомогою допоміжного дієслова **werden** в особовій формі Präsens і інфінітива основного дієслова, яка ставиться наприкінці речення:

ich werde schreiben	wir werden schreiben
du wirst schreiben	ihr werdet schreiben
er wird schreiben	sie werden schreiben

Простий минулий час.

Präteritum, проста форма минулого часу, вживається переважно в оповіді, розповіді. У 1-й і 3-й особі однини особові закінчення відсутні, інші закінчення такі ж, що й у Präsens. Відокремлювана частина дієслова ставиться також наприкінці речення:

Als ich gestern auf der Couch lag und ein Buch las, kam Klaus herein. Er nahm mir das Buch aus der Hand, rollte mich von der Couch und sagte einfach: «Guten Tag!»

Слабкі дієслова утворюють Präteritum за допомогою суфікса **-te**, що приєднується до основи інфінітива перед особовими закінченнями. Перед суфіксом ставиться голосний **-e-**, якщо основа закінчується на **-t, -d, -dm, -chn, -ffn**:

ich	machte	arbeitete
du	machtest	arbeitetest
er,sie, es	machte	arbeitete
wir	machten	arbeiteten
ihr	machtet	arbeitetet

Sie, sie	machten	arbeiteten
----------	---------	------------

Сильні дієслова утворюють Präteritum без суфікса, за допомогою зміни кореневої голосної в основі. Це явище називається Ablaut, форму Präteritum таких дієслів варто запам'ятовувати. Список основних форм сильних і неправильних дієслів можна знайти, як правило, в кінці будь-якого німецько-українського словника. Особові закінчення в сильних дієслів такі ж, як і в слабких:

ich	schrieb	las
du	schriebst	lasest
er,sie, es	schrieb	las
wir	schrieben	lasen
ihr	schreibt	last
Sie, sie	schrieben	lasen

Неправильні дієслова **haben, sein, werden, tun** утворюють Präteritum особливим способом:

	haben	sein	werden	tun
ich	hatte	war	wurde	tat
du	hattest	warst	wurdest	tatest
er,sie, es	hatte	war	wurde	tat
wir	hatten	waren	wurden	taten
ihr	hattet	wart	wurdet	tatet
Sie, sie	hatten	waren	wurden	taten

Модальні дієслова утворюють Präteritum за допомогою суфікса **-te** й особових закінчень, при цьому вони втрачають умлаут:

können – konnte, mögen – mochte, dürfen – durfte, müssen – musste, wollen – wollte, sollen – sollte.

Змінюють голосну літеру в основі й отримують суфікс **-te** в Präteritum також неправильні дієслова:

wissen – wusste, kennen – kannte, rennen – rannte, denken – dachte, bringen – brachte.

Додаткове підрядне речення.

Речення даного типу (das Satzgefüge) являють собою граматичну структуру, до складу якої входять головне речення (der Hauptsatz) і, як правило, одне або - рідше - кілька придаткових (der Nebensatz). Головне речення завжди має незалежний, самостійний характер, в той час як придаткове завжди підпорядковується головному. Дана підрядний зв'язок може бути виражено або підрядними сполучниками, з'єднуючими головні речення з підрядними, або сполучними словами - відносними займенниками і прислівниками. Якщо сполучники виконують виключно службові (присєднувальні) функції, то прислівники та займенники, крім того, що забезпечують зв'язок між підрядними і головними реченнями, одночасно з цим є ще й членами даних підрядних речень. Наприклад:

Katharina war begeistert, dass sie so schnell alles besorgt hat. - Катаріна була в захваті, що так швидко все придбала. (Тут союз сполучник виконує чисто приєднувальну функцію).

Klaus wollte wissen, wer sein Boot gestohlen hat. - Клаус хотів знати, хто вкрав його човен. (Тут сполучне слово *wer* - хто виступає підметом підрядного речення і з'єднує головне речення з підрядним).

Otto wusste genau, wann seine Verwandten ankommen. - Отто точно знав, коли прибудуть його родичі. (Тут відносний займенник *wann* - сполучне слово - виступає обставиною в підрядному реченні і одночасно з цим з'єднує обидва речення в єдине ціле).

Придаткові речення можуть визначати або ж доповнювати один із членів головного речення або ж все головне речення в цілому. Наприклад:

Es ist noch nicht endgültig entschieden, wann wir umziehen. - Поки ще остаточно не вирішено (що?), Коли ми переїжджаємо (придаткове додаткове).

Aus den alten Flaschen, die üblicherweise weggeschmissen werden, hat er eine schöne Figur gebastelt. - Зі старих пляшок (яких?), Які зазвичай викидаються, він змайстрував гарну фігуру (придаткове означальні до іменника *Flaschen*).

Головні речення являють собою незалежні самостійні речення з характерним для звичайного простого речення порядком слів - прямим (з підметом на першому місці) або зворотним (з підметом після присудка і доповненням або обставиною на першому місці). У додаткових реченнях порядок слів має ряд своїх відмітних особливостей: перше місце в підрядному займають сполучні слова або сполучники, а останнє місце залишається за присудком. При цьому у випадках із складними присудками передостаннє місце займає іменна частина або незмінна дієслівна частина, а останнє - допоміжне дієслово в особистій формі, наприклад:

Helga erzählte den Touristen, was sie in erster Linie besichtigen werden. - Хельга розповіла туристам, що вони відвідають в першу чергу. (Тут перше речення - головне з прямим порядком слів; друге - підрядне додаткове, приєднане до головного за допомогою сполучного слова *was*, яке в даному придатковому займає перше місце і є доповненням. Присудок в підрядному йде в самий кінець, причому незмінна його частина займає передостаннє, а змінна - останнє місце).

Horst bestätigte, dass er diesen Abend zu Hause verbracht hat. - Хорст підтвердив, що цей вечір він провів вдома. (У цьому прикладі ситуація аналогічна попередньому розглянутому випадку з тією лише різницею, що частини складнопідрядного речення з'єднуються підрядним сполучником *dass*, який виконує суто службову функцію і в ролі члена речення не виступає).

Якщо в підрядному реченні фігурує дієслово з відокремлюваної приставкою, то відділення даної приставки від дієслова не відбувається, наприклад:

Der Projektleiter hat erklärt, dass die weiteren Sozialanlagen direkt auf der Baustelle zusammengebaut werden. - Керівник проекту повідомив, що наступні побутовки будуть збиратися безпосередньо на будівельному майданчику.

Ступені порівняння прикметників і прислівників.

Прикметники і прислівники мають три ступені порівняння: позитивний (звичайний), порівняльний (вищий) і найвищий. Вихідним є позитивний ступінь, від нього утворюється вищий за допомогою суфікса **-er** і найвищий за допомогою суфікса **-(e)st**:

- laut – lauter – am lautesten (der, die, das lauteste)
- klein – kleiner – am kleinsten (der, die, das kleinste)
- schön – schöner – am schönsten (der, die, das schönste)

Багато односкладових прикметників з голосними **-a, -o, -u** отримують умлаут:

- alt – älter – am ältesten (der, die, das älteste)

- groß – größer – am größten (der, die, das größte)
- jung – jünger – am jüngsten (der, die, das jüngste)

Деякі прикметники і прислівники утворюють ступені порівняння особливим способом:

- gut – besser – am besten (der, die, das beste)
- nah – näher – am nächsten (der, die, das nächste)
- hoch – höher – am höchsten (der, die, das höchste)
- viel – mehr – am meisten (der, die, das meiste)
- gern – lieber – am liebsten (der, die, das liebste)

При вживанні як означення прикметники у вищому і найвищому ступені відмінюються за тими ж правилами, що і прикметники в позитивному ступені:

- Er hat ein großes Haus, aber er möchte ein noch **größeres** Haus.
- Der Gebrauch des Artikels ist **das komplizierteste** Thema in der deutschen Grammatik.

Як предикатив найвищий ступінь трапляється найчастіше в сполученні з часткою am і закінченням **-en**:

- Dieses Bild gefällt mir **am besten**.
- Jenes Zimmer ist **am größten**.

Порядкові числівники.

Кількісні числівники позначають певне число і відповідають на питання: wieviel? «скільки?» Вони поділяються на:

- прості: від 1 до 12, а також 100, 1000 (eins, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben, acht, neun, zehn, elf, zwölf, hundert, tausend);
- складні, утворені з одиниць і числа zehn (dreizehn, vierzehn, fünfzehn, sechzehn, siebzehn, achtzehn, neunzehn);
- похідні, утворені від простих за допомогою суфікса -zig (це – десятки: zwanzig, dreißig, vierzig, fünfzig, sechzig, siebzig, achtzig, neunzig).

У числівниках після 20-ти спочатку називаються одиниці, потім und і десятки. Увесь числівник пишеться разом:

- 21 (einundzwanzig), 32 (zweiunddreißig), 453 (vierhundertdreiundfünfzig), 2875 (zweitausendachthundertfünfundsiebzig).

Числівники hundert і tausend можуть уживатися як іменники середнього роду:

- das Hundert, das Tausend.

«Мільйон» у німецькій мові завжди іменник жіночого роду: die Million.

Числівник 1 245 136 читається і пишеться як

eine *Millionzweihundertfünfundvierzigtausendeinhundertsechsdreißig*.

Для позначення року в німецькій мові використовуються кількісні числівники, причому називаються не тисячі, як в українській мові, а сотні і десятки, тобто das Jahr 1972

(neunzehnhundertzweiundsiebzig), але починаючи з 2000 року: 2002 – zweitausendzwei.

Вирази типу 10.15 Uhr читаються як *zehn Uhr fünfzehn*. Числівник ein у сполученні з Uhr у цьому значенні не змінюється:

- um ein Uhr, nach ein Uhr.

Десяткові дробі читаються так: 3,5 (*drei Komma fünf*).

Порядкові числівники відповідають на питання *der (die, das) wievielte?* «котрий за порядком?».

Порядкові числівники від 2 до 19 утворюються від кількісних числівників за допомогою суфікса -t:

- *der (die, das) zweite, der (die, das) fünfte, der (die, das) neunzehnte;*
від 20-ти і далі – за допомогою суфікса -st:

- *der (die, das) zwanzigste, der (die, das) einundzwanzigste.*

Особливо утвореними є порядкові числівники від 1 – *der (die, das) erste*, 3 – *der (die, das) dritte*, 8 – *der (die, das) achte*.

Порядкові числівники вживаються як означення до іменників, перед ними звичайно стоїть означений артикль і відмінюються вони за слабкою відміною прикметників:

- *Am zweiten März gehen wir ins Museum.*

Після порядкового числівника, написаного цифрою, завжди ставиться крапка:

- *der 1. September, am 16. Oktober.*

Завдання 2. *Дайте відповіді на питання.*

1. *Wie heißt du?*
2. *Wann und wo wurdest du geboren?*
3. *Wie alt bist du?*
4. *Wo arbeiten deine Eltern?*
5. *Hast du Geschwister?*
6. *Hast du eine Kinderkrippe oder einen Kindergarten besucht?*
7. *Erinnerst du dich an deinen ersten Schultag?*
8. *Welches Schulfach fällt dir besonders schwer? Warum?*
9. *Was ist dein Lieblingsfach?*
10. *Welchen Beruf willst du wählen?*

Тема 6. (Практичні заняття 11,12)

**Обговорення та підписання договору. Транспорт і транспортні видатки.
Види оплати. Курси валют. Транспортні документи. В банку. Вільний час і хоббі.**

Говоріння. Обговорення, підписання та розірвання договору. Транспорт і транспортні видатки. Вільний час і хоббі. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на тему: *Ein Käufertrag wird abgeschlossen.*

Граматика. Відмінювання прикметників. Пасивний стан. Підрядне речення причини/часу. Займенникові прислівники. Дробові числівники. Тренінг у вправах.

Читання. *Außenwirtschaft der Bundesrepublik. Ein schöner tag. Geld- und Bankwesen.* Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалог

Stornierung eines Vertrags/ Розірвання договору

Vertragsstörung/ Порушення умов договору

Stornierung eines Vertrags

A: Herr B., kann ich Sie bitten, dem Vorschlag auf Änderung der Lieferzeit zuzustimmen und eine Zweitschrift des Nebenabkommens mit ihrer Unterschrift uns zurückzusenden.

B: Ich bin nicht sicher, ob uns solche Lieferzeit passt. Wir können schwerlich diese Änderung vornehmen. Jeden falls informiere ich Sie unbedingt heute Abend von unserem endgültigen Beschluss.

A: Aber wir bieten Sie, die Lieferzeit zu verlängern. Wir möchten nicht unsere Zusammenarbeit aufhören.

B: Herr A., ich möchte gerne wissen, aus welchen Gründen Sie die Ware nicht rechtzeitig liefern können und diese Änderung vornehmen wollen. Wahrscheinlich Sie, Herr A., wissen nicht alles und sind nicht auf dem Laufenden. Bei den gestrigen Verhandlungen wurde darüber bei unserer Leitung entschieden: Der Vertrag wird storniert, aber im nächsten Jahr einen neuen geschlossen wird.

A: Oh, wie schade! Danke für die Information.

Vertragsstörung

A: Herr B., ich bin sehr froh Sie hier zu treffen! Ich habe nicht erwartet, sonst hätte ich unser Schreiben mitnehmen können und sie persönlich überreichen.

B: Worum geht es im Schreiben?

A: Wir haben bei der Überprüfung des Vertrages Nr. 425 festgestellt, dass gewisse Warenmenge nicht geliefert wurde. Gemäß unserer vertraglichen Vereinbarung musste die Ware am 25.10 geliefert werden. Aber bis heute bekamen wir keine Ware und keine Mitteilung über sie.

B: Ja. Das stimmt. Aber wir haben Sie im voraus mit dem Schreiben vom 01.10 über den Lieferverzug informiert. Haben Sie das nicht erhalten? Auf jeden fall bitten wir um Entschuldigung.

A: Nein, ich habe das Schreiben noch nicht gesehen. Können Sie mir jetzt sagen, wann wir mit der Lieferung von Waren rechnen können?

B: Ich kann Ihnen versichern, dass die Waren bis zum 20.12 ab Werk direkt geliefert werden.

A: Danke. Es ist uns recht. Ich frage auch die Sekretärin über Ihren Schreiben. Auf Wiedersehen.

A: Ich bitte nochmal um Entschuldigung. Danke für ihr Verständnis.

Завдання 2. Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, випишіть незнайомі слова, вивчіть.

Geld – und Bankwesen

Die Notenbank der Bundesrepublik Deutschland ist die Deutsche Bundesbank in Frankfurt am Main. Ihr Grundkapital steht dem Bund zu. Die Bank ist von Weisungen der Bundesregierung unabhängig: sie hat jedoch die allgemeine Wirtschaftspolitik der Regierung zu unterstützen. Die Bundesbank unterhält in jedem Bundesland eine Landeszentralbank sowie Zweiganstalten.

Die Bundesbank hat das alleinige Recht, Banknoten auszugeben. Sie regelt den Geldumlauf und die Kreditversorgung der Wirtschaft und sorgt für die bankmäßige Abwicklung des Zahlungsverkehrs im Inland und mit dem Ausland.

In der BRD sind öffentlich-rechtliche, genossenschaftliche und private Kreditinstitute tätig. Heute gibt es 342 Kreditbanken (privat in der Form der AG), 12 Girozentralen (Landesbanken), 734 Sparkassen (autonome öffentliche Unternehmen), 4 genossenschaftliche Zentralbanken, 3147 Kreditgenossenschaften, 35 Hypothekenbanken (privatrechtlich), 16 Kreditinstitute mit Sonderaufgaben und 34 Bausparkassen.

Seit 1979 besteht das Europäische Währungssystem (EWS). Es vereinigt Regeln für die Währungsbeziehungen in der Europäischen Union (EU). Zur Stabilisierung der Wechselkurse hat jedes Mitgliedsland für seine Währung einen Leitkurs festgelegt, der in der Europäischen Währungseinheit (ECU) ausgedrückt wird. Die Marktkurse jeder Währung können von den bilateralen Leitkursen um 2,25 % (bei der italienischen Lira um 6 %) (seit 1993 — um 1,5 %) nach oben oder unten abweichen. Steigen oder sinken die Marktkurse über die festgelegte Bandbreite, so greifen die Notenbanken ein und halten die Kurse durch, Währungsankauf oder –verkauf innerhalb der festgelegten Bandbreite. Die Wechselkurse im Verhältnis zu Drittwährungen – z.B. zum US – Dollar oder zum japanischen Yen (Yen) – können sich frei an den Devisenmärkten bilden.

Завдання 3. *Прочитайте текст.*

Freizeit und Hobby

Jeder Mensch braucht die Freizeit. Es muss nur unsere Zeit sein, während der wie keine Arbeit, Reinigung und verschiedenartige Sache, die wir nicht mögen, machen sollen. Es ist manchmal ein bisschen kompliziert, ein richtiges Hobby zu finden. Manche mögen Fußball spielen, andere bevorzugen Briefmarken aus verschiedenen Ländern zu sammeln. Wenn man kein Hobby hat, dann ist man sehr traurig und depressiv. Nach der Arbeit oder **Nach dem Unterricht** kann man sich nicht erholen, alles findet man sehr langweilig. In dieser Situation muss man nach dem Hobby suchen. In diesem Aufsatz möchte ich über verschiedene Arten, die Freizeit zu verbringen, erzählen.

Es gibt viele Menschen, die sich kein Leben ohne Sport vorstellen können. Ihre Hobbys sind allerlei Sportarten. **Die Freizeit hilft** ihnen gesund und fit zu bleiben. Manche Leute treiben auch Extremsportarten. Sie haben Spaß, wenn sie verstehen, dass es ein großes Risiko **für ihr Leben** gibt. Wegen Adrenalin fühlen sie sich glücklich. Diese Leute bevorzugen Wingsuit, Klippenspringen, Wildwasserkajak und so weiter.

Ich selbst bin kein Sportfreund, besonders wenn wir über den Extremsportarten sprechen. Ich lese Literatur gerne und würde lieber meine Freizeit mit einem Buch verbringen. Gleichzeitig entspanne ich mich und erfahre etwas Neues und Interessantes.

Ebenfalls gucke ich verschiedene amerikanische und englische Serien gern. Dafür muss **ich mir keine** Gedanken machen: ich kann mich erholen, wenn ich sehr müde bin, ohne nutzlos nachzudenken. Ehrlich gesagt verstehe ich, dass ich zu viel Zeit mit TV-Serien verbracht habe und ich schon süchtig nach Serien bin.

Wenn ich genug Inspiration und eine besondere Laune habe, dann male und zeichne ich gern. Vor drei Jahren habe ich eine Kunstschule beendet. Ich male lieber Porträts und Landschaften, als Stillleben. Ich habe immer etwas Schöpferisches gemocht. Manchmal mache ich verschiedenartige Origami und Skulpturen.

Das Lernen kann auch ein Hobby sein, besonders wenn man eine Fremdsprache lernt. Heutzutage gibt es zahlreiche Möglichkeiten mit Fremdem per Internet zu sprechen und das Sprachniveau zu erhöhen. Wenn man so die Freizeit verbringt, dann ist es sehr nützlich für das weitere Leben und die Arbeit. Es ist nicht nur die ausgezeichnete Gelegenheit, sich mit den Leuten aus verschiedenen Ländern zu befreunden, sondern auch eine Chance, eine reiche Geschichte, eine fremde Kultur und interessante Bräuche kennenzulernen. Wenn das Sprachniveau schon gut ist, dann kann man probieren, Weltliteratur

auf die Sprache, die man lernt, zu lesen, oder Filme, Serien und Video per YouTube zu gucken, um die Alltagssprache zu trainieren.

In den Freizeit kann man ebenso mit Freunden etwas unternehmen. Es ist sehr lustig und angenehm ins Kino oder Café **mit nahestehender Person (die Person)** zu gehen, die Interesse und das Leben **zu besprechen** und fröhlich die Zeit zu verbringen.

Es gibt die Frauen, die bevorzugen, in der Freizeit etwas Schmackhaftes zu kochen. Manche Frauen mögen sticken und häkeln. Viele Männer fischen und jagen gern. Aber **Hobbys eines Menschen** hängen nicht nur vom Geschlecht, sondern auch vom Lebensalter ab. Zum Beispiel, alte Menschen beschäftigen sich mit der Gärtnerei gern, sie brauchen ein ruhiges Hobby. Jugendlichen bevorzugen etwas Lustiges und Aktives, aber sie verbringen die Zeit lieber mit der Technik, als in einem Garten.

Alle Menschen müssen unbedingt die Freizeit haben, um gesund und glücklich zu bleiben. Wenn man zu viel arbeitet und keine Zeit für die Erholung hat, dann kann man sogar **ins Krankenhaus geraten**.

Завдання 4. На основі тексту напишіть розповідь про свій вільний час та хобі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. *Опрацюйте граматичний матеріал.*

Відмінювання прикметників.

Відмінювання прикметників у німецькій мові на відміну від української мови залежить від того, чи стоїть перед іменником, крім прикметника, супровідне слово (артикль або займенник), чи його немає.

Якщо супровідне слово (артикль, займенник) ясно визначає відмінок, рід або число, то прикметник приймає закінчення -e або -en.

Наприклад:

Der letzte Roman dieses berühmten Schriftstellers hatte einen großen Erfolg.

Останній роман цього видатного письменника, мав великий успіх.

Якщо супровідного слова немає або якщо воно не досить чітко показує відмінок, рід або число, то сам прикметник приймає закінчення, з яких видно відмінок, рід і число іменника, до якого відноситься прикметник.

Наприклад:

Dieser Artikel war von großer Bedeutung. Ця стаття мала велике значення.

Wir besuchen dieses Theater mit großem Vergnügen. Ми відвідуємо цей театр з великим задоволенням.

Залежно від того, які закінчення приймає прикметник, розрізняють три види відміни: **слабку, сильну і змішану**.

Слабка відміна прикметників (Die schwache Deklination der Adjektive)

Прикметник відмінюється за слабкою відміною:

1. після означеного артикля;
2. після вказівних займенників: dieser, jener, solcher, derjenige, derselbe;
3. після питального займенника: welcher
4. після невизначеного займенника: jeder
5. після займенників: alle, beide, irgendwelche, keine, sämtliche im Pl.;
6. після присвійних займенників у множині: meine, deine, seine, ihre, unsere, eure

	Singular (однина)	Plural (множина)
--	----------------------	---------------------

Kasus (відмінок)	Maskulinum (чол. рід)	Femininum (жін. рід)	Neutrum (сер. рід)	
Nom.	der alte Mann	die junge Frau	das kleine Kind	die kleinen Kinder
Gen.	des alten Mannes	der jungen Frau	des kleinen Kindes	der kleinen Kinder
Dat.	dem alten Mann	der jungen Frau	dem kleinen Kind	den kleinen Kindern
Akk.	den alten Mann	die junge Frau	das kleine Kind	die kleinen Kinder

Запам'ятайте:

Прикметники, які належать до слабкої відміни, приймають у називному відмінку однини всіх трьох родів і в знахідному відмінку однини середнього і жіночого роду закінчення -e, а в усіх інших відмінках однини і множини закінчення -en.

Сильна відміна прикметників (Die starke Deklination der Adjektive)

Прикметники відмінюються за сильною відміною, якщо перед ними не стоїть супровідне слово (займенник, артикль).

Запам'ятайте:

Прикметники, які належать до сильної відміни, приймають у всіх відмінках однини і множини закінчення означеного артикля, але в родовому відмінку чоловічого і середнього роду замість закінчення -es вживається закінчення -en.

Kasus	Singular			Plural
	Maskulinum	Femininum	Neutrum	
Nominativ	heißer Tee	heiße Milch	heißes Wasser	gute Taten
Genitiv	heißen Tees	heißer Milch	heißen Wassers	guter Taten
Dativ	heißem Tee	heißer Milch	heißem Wasser	guten Taten
Akkusativ	heißen Tee	heiße Milch	heißes Wasser	gute Taten

У множині після: viele (багато), wenige (небагато), einige (декілька), etliche (кілька), mehrere (кілька), manche (деякі), andere (інші), folgende (наступні), verschiedene (різні), після кількісних числівників (Kardinalzahlen) — zwei, drei, та ін.

Kasus	Plural	
Nominativ	drei neue Zeitschriften	viele nette Leute
Genitiv	dreier neuer Zeitschriften	vieler netter Leute
Dativ	dreien neuen Zeitschriften	vielen netten Leuten
Akkusativ	drei neue Zeitschriften	viele nette Leute

У множині і однині — після відносних займенників dessen, deren, wessen.

Відмінювання прикметників з неозначеним артиклем, заперечним займенником kein, присвійними займенниками mein, dein та ін.

Змішана відміна прикметників (Die gemischte Deklination der Adjektive)

Неозначений артикль, заперечний займенник *kein* і присвійні займенники не в усіх відмінках однини показують відмінок, рід і число іменників чоловічого і середнього роду. В цьому випадку

відмінок, рід або число виражається самим прикметником, який приймає закінчення сильної (займенникової) відміни; в інших відмінках він має закінчення слабкої (іменної) відміни.

Прикметник відмінюється за змішаною відміною:

1. після неозначеного артикля в однині;
2. після присвійних займенників у однині;
3. після *kein*.

Kasus	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	ein alter Mann	eine junge Frau	ein kleines Kind
Genitiv	eines alten Mannes	einer jungen Frau	eines kleinen Kindes
Dativ	einem alten Mann	einer jungen Frau	einem kleinen Kind
Akkusativ	einen alten Mann	eine junge Frau	ein kleines Kind

Примітки:

1. Після *ihr* та після *wir* прикметник відмінюється переважно за слабкою відміною (*wir frohen Menschen, ihr fleißigen Kinder*).
але: *wir alle, ihr alle, wir beide, ihr beide, auch wir beiden, ihr beiden*
2. Прикметники, що закінчуються на -а, які походять від іменників, не відмінюються (*eine rosa Blume, eine prima Idee*).
3. Прикметники, що закінчуються на -er, які утворилися з географічних назв, не відмінюються (*Der Hamburger Hafen; in der Berliner S — Bahn*).
4. Прикметники, які закінчуються на -el, при відмінюванні втрачають -e (*dunkel — dunkler*).
5. Два або більше прикметників, які вживаються один за одним, при відмінюванні отримують однакові закінчення (*der interessante neue italienische Film*).

Пасивний стан. Indikativ Passiv

Різниця між активною і пасивною формами

В німецькій мові перехідні дієслова вживаються не тільки в активній формі, але і в пасивній. Пасивна форма часто вживається в сучасній німецькій мові. Особливо часто пасив зустрічається в політичній і науковій літературі.

Різниця між активною і пасивною формами така:

1. в активній формі підмет є особою або предметом, що виконує дію:
Aktiv:
Man baut in unserer Straße ein neues Haus. — На нашій вулиці будується новий будинок.
2. в пасивній формі підмет не виконує ніякої дії, навпаки, дія спрямована на нього:
Passiv:
Ein neues Haus wird in unserer Straße gebaut. — На нашій вулиці будується новий будинок.
Die besten Sportler wurden mit Medaillen ausgezeichnet. — Найкращі спортсмени були нагороджені медалями.

Passiv утворюється від перехідних дієслів. (Перехідні дієслова — дієслова, що вимагають додатку в Akkusativ, напр.: *lesen* — читати, *machen* — робити, *bauen* — будувати. Увага! Перехідні дієслова *haben* — мати, *besitzen* — володіти, *matu*, *bekommen* — одержувати в пасивній формі не вживаються.

Порівняйте:

Aktiv: Wir lesen die deutschen Bücher und Zeitungen.

Man liest dir deutschen Bücher und Zeitungen.

Passiv: Die deutschen Bücher und Zeitungen werden gelesen.

В активній формі вказується особа або предмет, що виконує дію, в пасивній формі особа або предмет може не вказуватися. В останньому реченні, на відміну від перших двох, не вказується, хто виконує дію.

Утворення і вживання часових форм пасиву

- Пасивна форма утворюється з допоміжного дієслова *werden* і Partizip II відмінюваного дієслова. В пасивній формі змінюється тільки дієслово *werden*, причому в Perfekt і Plusquamperfekt вживається стара форма Partizip II цього дієслова — *worden*.

Відмінювання дієслова в Passiv

Präsens Passiv = Präsens від <i>werden</i> +Partizip II відмін, дієслова	
ich werde gefragt du wirst gefragt er wird gefragt	wir werden gefragt ihr werdet gefragt sie werden gefragt
Präteritum Passiv = Präteritum від <i>werden</i> +Partizip II відмін, дієслова	
ich wurde gefragt du wurdest gefragt er wurde gefragt	wir wurden gefragt ihr wurdet gefragt sie wurden gefragt
Perfekt Passiv=Perfekt від <i>werden</i> +Partizip II відмін, дієслова	
ich bin gefragt worden du bist gefragt worden er ist gefragt worden	wir sind gefragt worden ihr seid gefragt worden sie sind gefragt worden
Plusquamperfekt Passiv = Plusquamperfekt від <i>werden</i> +Partizip II відмін, дієслова	
ich war gefragt worden du warst gefragt worden er war gefragt worden	wir waren gefragt worden ihr wart gefragt worden sie waren gefragt worden
Futurum 1 Passiv = Futurum I від <i>werden</i> +Partizip II відмін, дієслова	
ich werde gefragt werden du wirst gefragt werden er wird gefragt werden	wir werden gefragt werden ihr werdet gefragt werden sie werden gefragt werden

- Часові форми пасиву мають в основному ті самі часові значення, що і форми активу.

Порівняйте:

Die Verdienste des berühmten Gelehrten M. W. Lomonossow <i>werden hoch geschätzt (Präsens Passiv)</i> . Viele Entdeckungen auf verschiedenen Gebieten des Wissens <i>wurden von Lomonossow gemacht (Präteritum Passiv)</i> . Nachdem im Jahre 1755 Lomonossows „Grammatik“ <i>herausgegeben worden war (Plusquamperfekt Passiv)</i> , begann eine neue Etappe in der Entwicklung der Sprachwissenschaft. Die wissenschaftlichen Arbeiten Lomonossows, die im 18. Jahrhundert <i>geschaffen worden sind</i>	Заслуги великого вченого М. В. Ломоносова високо ціняться. Ломоносов зробив багато відкриттів у різних галузях знання. Після того як у 1775 році була видана «Грамматика» Ломоносова, почався новий етап розвитку мовознавства. Наукові праці Ломоносова, створені в XVIII столітті, вивчаються з великим інтересом і
---	--

(*Perfekt Passiv*), *werden* noch heutzutage mit großem Interesse *studiert* (*Präsens Passiv*).

зараз

З усіх часових форм пасиву найчастіше вживаються *Präteritum* і *Präsens Passiv*.

Вживання пасиву в реченні

- В сучасній німецькій мові пасив вживається найчастіше, якщо не вказується дійова особа (предмет, інструмент тощо).

In unserem Land *werden* interessante wissenschaftliche Forschungen *durchgeführt*.

В нашій країні проводяться цікаві наукові дослідження.

Heines Werk „Die Harzreise“ *wurde* im Jahre 1824 *veröffentlicht*.

Твір Гейне «Подорож по Гарцу» був опублікований у 1824 році.

Особа (предмет), що виконує дію, виражається додатком з прийменником *von*, *durch* або *mit*.
Прийменник **von** вживається тоді, коли виконавець дії — особа, жива істота, колектив людей тощо.

z.B.: Das Auto *wurde von* meinem Vater repariert. — Машину відремонтував мій батько.

Прийменник **mit** вживається тоді, коли додаток позначає предмет, інструмент, обладнання тощо.

z.B.: Die Kontrollarbeiten *werden mit* dem roten Bleistift geprüft. — Контрольні перевіряються червоним олівцем.

Прийменник **durch** вживається, якщо додаток позначає природне або абстрактне явище.

z.B.: Das Kind *wurde durch* laute Musik geweckt. — Дитину розбудила голосна музика.

Der Aufsatz *wurde von* dem Bruder geschrieben.
Viele Maschinen *werden durch* Elektrizität in Bewegung gesetzt.
Wir *wurden durch* laute Stimmen geweckt.
Die Kontrollarbeit *wird mit* dem Bleistift nicht geschrieben.

Твір був написаний братом.

Багато машин приводяться в рух за допомогою електрики.

Нас розбудили гучні голоси.

Контрольна робота не пишеться олівцем.

Прийменник *von* вживається з назвами живих істот, прийменник *durch* — з назвами предметів і позначеннями абстрактних понять, прийменник *mit* – з назвами предметів, інструментів тощо.

Інфінітив пасив (*Infinitiv Passiv*)

- Інфінітив пасив утворюється з Partizip II відмінюваного дієслова і інфінітива дієслова *werden*:
fragen — *gefragt werden*, *schreiben* — *geschrieben werden*.

Інфінітив пасив (*gefragt werden*, *geschrieben werden*) часто вживається в сполученні з модальними дієсловами.

Diese Aufgabe kann sehr leicht *gelöst werden*.

Die Arbeit soll in zwei Stunden *beendet werden*.

Diese Fragen müssen *besprochen werden*

Ця задача може бути дуже легко розв'язана (Цю задачу можна дуже легко розв'язати.)
Робота повинна бути закінчена за дві години. (Роботу треба закінчити за дві години.)
Ці питання повинні бути обговорені. (Ці питання треба обговорити.)

Переклад пасиву українською мовою

Passiv перекладається українською мовою по-різному:

1. дієсловами з часткою -ся, що має пасивне значення (дієслово стоїть звичайно в Präsens):
Die Fahrkarten **werden** gewöhnlich im Voraus **verkauft**. — Білети зазвичай продаються заздалегідь.
2. сполученням дієслова *бути* з пасивним дієприкметником:
Das periodische System **wurde** von Mendelejew **entdeckt**. Періодична система елементів *була* відкрита Менделєєвим.
3. активною формою — особовою або неозначено-особовою, бо пасивна форма вживається в українській мові значно рідше, ніж в німецькій.

Das Gedicht von J. Becher „In meiner Mutter Garten“ wurde von dem Schüler sehr ausdrucksvoll aufgesagt .	Учень <i>прочитав</i> дуже виразно вірш й. Бехера «В саду моєї матері» (особова форма).
Der Arzt wurde zu dem Kranken gerufen .	Лікаря <i>викликали (покликали)</i> до хворого (неозначено- особова форма).

Підрядне речення причини/часу.

Підрядні речення часу

Підрядні речення часу вводяться сполучниками als «коли», wenn «коли», nachdem «після того як», bevor «перед тим як», indem, während «у той час як» тощо.

Сполучник als уживається, якщо в реченні виражена дія в минулому:

- Als wir dort lebten, arbeitete ich im Betrieb.

Якщо дія підрядного речення відбувається раніше за дію в головному, то в підрядному вживається Plusquamperfekt, а в головному – Präteritum:

- Als er die Hausaufgabe gemacht hatte, war er frei.

Сполучник nachdem уживається в підрядному реченні, дія якого передує дії в головному:

- Nachdem wir alles gemacht hatten, waren wir frei.
- Nachdem wir alles gemacht haben, sind wir frei.

В останньому реченні Perfekt і Präsens виражають майбутній час:

- Після того, як ми все зробимо, ми будемо вільні.

У цьому одна з особливостей підрядних даного типу. Сполучник wenn уживається, якщо в реченні виражається дія в теперішньому чи майбутньому часі:

- Wenn ich freie Zeit habe, gehe ich gern ins Kino.
- Wenn der Winter kommt, wird es kalt.

А також якщо дія відбувається в минулому часі, але має повторюваний характер:

- Wenn ich aufgestanden war, machte ich zuerst 10 Minuten Gymnastik.

Сполучник bevor уживається в підрядному реченні, дія якого відбулася чи відбудеться після дії в головному реченні:

- Bevor wir fortgingen, hatten wir gegessen.

Для вираження одночасності дії в головному і підрядному використовуються сполучники während та indem «у той час як»:

- Während er arbeitete, las ich.
- Indem sie Musik hörte, lasest du.

Підрядні речення причини

Підрядні речення причини вказують на причину дії в головному реченні і відповідають на питання «чому? з якої причини?». Вони вводяться сполучниками *weil*, *da*. Речення з *weil* стоять, як правило, після головного речення, речення з *da* – перед головним:

- Der Vater kommt heute früher nach Hause, weil er nur zwei Vorlesungen hat.
- Da meine Schwester zum erstenmal in Berlin ist, will sie viele Theater und Museen besuchen.

Займенникові прислівники.

Особливу групу прислівників утворюють так звані займенникові прислівники. До займенникових прислівників належать такі слова, як:

wovon — про що,
davon — про те, про це,
wofür — за що, для чого,
dafür — за те, за це,
worüber — про що,
darüber — про те, про це і інші.

В українській мові таких прислівників немає.

Займенникові прислівники поділяються на вказівні і питальні.

Питальні займенникові прислівники утворюються з питального прислівника *wo* і прийменника.
wo+von=wovon wo + für=wofür

Вказівні займенники утворюються з вказівного прислівника *da* і прийменника.

da + von = davon da + für = dafür

Якщо прийменник починається з голосного звука, то перша частина прислівника має форму *wor-* і *dar-*:

wo + über=worüber da + über = darüber

При утворенні займенникових прислівників використовуються різні займенники (див. нижче).

Схема утворення займенникових прислівників

Питальні				Вказівні			
	<i>bei</i>		<i>an</i>		<i>bei</i>		<i>an</i>
<i>durch</i>		<i>auf</i>		<i>durch</i>		<i>auf</i>	
<i>für</i>		<i>aus</i>		<i>für</i>		<i>aus</i>	
<i>wo</i>	<i>mit</i>	<i>wor</i>	<i>in</i>	<i>da</i>	<i>mit</i>	<i>dar</i>	<i>in</i>
<i>nach</i>		<i>um</i>		<i>nach</i>		<i>um</i>	
<i>von</i>		<i>unter</i>		<i>von</i>		<i>unter</i>	
<i>vor</i>		<i>über</i>		<i>vor</i>		<i>über</i>	
<i>zu</i>				<i>zu</i>			

Вибір займенникового прислівника і його переклад українською тісно пов'язані з керуванням дієслів і з значенням самих прийменників. Оскільки прийменники багатозначні, то і займенникові прислівники мають часто кілька значень.

Порівняйте:

<p>Wofür kämpfen wir in der Landwirtschaft? Wir kämpfen dafür, dass die Ernteerträge hoch sind.</p>	<p>За що ми боремось в сільському господарстві? Ми боремось за те, щоб урожаї були високими.</p>
--	---

Займенникові прислівники вживаються в тих випадках, коли говорять про неживі істоти або абстрактні поняття. Коли говорять про особи, то вживають прийменник із займенником.

Порівняйте:

<p>— Worauf wartest du? (Чого ти чекаєш?) — Ich warte auf den Bus. (Я чекаю автобуса.) Ich warte darauf schon 10 Minuten. (Я чекаю на нього вже 10 хвилин.)</p> <p>Worüber sprechen Sie? (Про що Ви говорите?) Wir sprechen über Musik. (Ми говоримо про музику.) Wir sprechen darüber oft. Ми говоримо про це часто.</p> <p>Wovon erzählte der Professor? (Про що розповідав професор?) Er erzählte von seinen Forschungen. (Він розповідав про свої дослідження.) Davon erzählte er sehr interessant. (Про це він розповідав дуже цікаво.)</p>	<p>— Auf wen wartest du? (Кого ти чекаєш?) — Ich warte auf meinen Bruder. (Я чекаю свого брата.) Ich warte auf ihn schon 10 Minuten. (Я чекаю на нього вже 10 хвилин.)</p> <p>Über wen sprechen Sie? (Про кого Ви говорите?) Wir sprechen über unsere Komponisten. (Ми говоримо про наших композиторів.) Wir sprechen über sie oft. Ми говоримо про них часто.</p> <p>Von wem erzählte er? (Про кого він розповідав?) Er erzählte von seinem Vater. (Він розповідав про свого батька.) Von ihm erzählte er noch nie. (Про нього він ще ніколи не розповідав.)</p>
--	---

Питальні займенникові прислівники можуть вживатися, як це видно з наведених прикладів, як питальні слова.

Вказівні займенникові прислівники вживаються головним чином для того, щоб не повторювати сполучення іменника (або займенника) з прийменником.

Вказівні займенникові прислівники вживаються також як слова, що вказують на наступне речення.

Наприклад:

Der Redner wies *darauf* hin, dass die meisten Touristen mit dem Flugzeug kommen.

Доповідач вказав *на те*, що більшість туристів прибувають літаком.

Займенникові прислівники можуть бути в реченні обставиною або додатком; в складному реченні вони використовуються як сполучні слова.

Дробові числівники.

Дробові числівники утворюються від кількісних.

Показник знаменника пишеться з великої букви.

Але: Дробові числівники, вжиті з назвами мір, пишуться з малої букви. Назви мір також не приймають закінчень: ein drittel Kilo Mehl, drei viertel Liter Wasser.

Дробовий числівник $\frac{1}{2}$, крім математичного позначення ein Zweitel, має ще позначення die Hälfte і halb, $2\frac{1}{2}$ – zweieinhalb.

Десяткові дробі виражаються кількісними числівниками.

Вони пишуться і читаються так:

0,3 – Null Komma drei;

1,26 – ein Komma zwei sechs (ein Komma sechsundzwanzig);

23, 008 – dreiundzwanzig Komma Null Null acht.

Тема 7. (Практичні заняття 13,14)

Огляд виставки. Ділова бесіда і її запис, протокол. Автомобіль на прокат. На бензоколонці. Самопочуття, у лікаря.

Говоріння. Огляд виставки. Ділова бесіда і її запис, протокол. Автомобіль на прокат. На бензоколонці. Самопочуття, у лікаря. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на теми: Als ich ein Türke war.

Граматика. Визначення роду іменників. Підрядні речення мети. Та підрядне умовне речення. Інфінітивні групи *um...zu, statt...zu, ohne...zu*. Тренінг у вправах.

Читання. Messen und Ausstellungen in der Bundesrepublik. Stadtfirtel ganz ohne Autos. Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Письмо. Укласти лист-пропозицію.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. Прочитайте діалоги

- Ich möchte das Auto ausleihen.
- Welche Klasse der Autos möchten Sie haben?
- Möglicherweise Opel oder Volkswagen.
- Kein Problem. Gibt es besondere Wünsche?
- Ich möchte den Wagen mit Klappdeckel. Das Wetter könnte gut in den nächsten Tagen sein.
- Wir haben eine große Auswahl. Aber ich würde Ihnen Volkswagen Golf empfehlen. Er ist sehr bequem und der Mietspreis ist verhältnismäßig nicht hoch. Für welche Frist brauchen Sie das Auto?
- Für fünf Tage. Was wird das kosten?
- Der Verleihpreis des Autos für einen Tag beträgt 90 Euro.
- Das passt mir. Darf ich mit der Karte bezahlen?
- Ja, natürlich. Hier ist das Formular, füllen Sie es mit Druckschrift aus.

*****

- Kann ich mich beim Arzt am Mittag anmelden?
- Sind Sie unser Patient?
- Ja, das wird mein zweiter Besuch sein.
- Gut. Passt es Ihnen um vier Uhr?
- Ja, es wäre sehr gut.
- Und jetzt nennen Sie bitte Ihren Namen und die Adresse. Hier ist meine Karte.

*

- Kommen Sie herein, bitte. Nun, was fehlt Ihnen?
- Mein Hals ist entzündet und ich habe Husten.
- Haben Sie Fieber bekommen?
- Nein, Ich habe heftige Kopfschmerzen. Es scheint mir, dass ich mich erkältet habe. Was können Sie empfehlen?
- Erst möchte ich Sie untersuchen. Ich schlage Ihnen vor, etwas gegen Kopfschmerzen und Husten einzunehmen.
- Werden Sie mir ein Rezept schreiben?
- Zweifellos. Ich werde das Rezept für eine Apotheke schreiben. Sie sollten einige Tage Bettruhe halten und Arzneien dreimal täglich einnehmen.
- Ich werde Ihrem Rat nachfolgen. Herr Doktor, Ich habe fast vergessen Sie zu fragen...
- Was ist los?

- Ich brauche einen Impfschein.
- Wann wurden Sie am letzten Mal vakziniert?
- Ich erinnere mich nicht... Das war vor vielen Jahren...
- Dann soll ich Sie sofort nach der Genesung vakzinieren.
- Gut. Herr Doktor.
- Ich wünsche Ihnen baldige Genesung gute Besserung.
- Danke. Alles Gute. Auf Wiedersehen!
- Auf Wiedersehen!

Завдання 2. Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, вишийте незнайомі слова, вивчіть.

Messen und Ausstellungen in der Bundesrepublik

Die Handelsmessen haben sich im frühen Mittelalter aus einzelnen Märkten entwickelt, und zwar im Zusammenhang mit kirchlichen Festen, wie der Name andeutet. Die Messen standen unter dem Schutz der Fürsten. So wurde die Messe in Frankfurt am Main in einem Privileg Friedrichs II. von 1240 zum erstenmal erwähnt. Ein Privileg Kaiser Maximilians von 1507 begründete die Leipziger Messe. In der Bundesrepublik ist die frühere Universalmesse von der Fachmesse abgelöst worden. Der Ausstellungs- und Messe-Ausschuß der Deutschen Wirtschaft in Köln nennt in seinem Veranstaltungskalender etwa 160 Messen und Ausstellungen in Deutschland von überregionaler und internationaler Bedeutung. Die wichtigsten Messestädte sind Berlin, Düsseldorf, Essen, Frankfurt am Main, Hamburg, Hannover, Köln, Leipzig, München, Nürnberg und Stuttgart. Besondere Bedeutung hat die 1947 gegründete Hannover-Messe, die in jedem Frühjahr stattfindet. Mit 500 000 m² Ausstellungsfläche und 5700 in- und ausländischen Ausstellern von Investitions- und Gebrauchsgütern ist sie die umfangreichste Messeveranstaltung der Welt.

Die Frühjahrs- und die Herbstmesse in Frankfurt/Main sind Konsumgütermessen mit den Schwerpunkten Keramik, Porzellan, Glas, Kunstgewerbe, Schmuck und Papierwaren. Hier finden auch solche Fachmessen wie „interstoff“ (für Bekleidungstextilien), die Internationale Automobilausstellung, eine Fachmesse für Sanitäreanlagen, Heizung und Klima und die „automechanika“ - eine Fachmesse für die Ausrüstung von Autowerkstätten und Tankstellen statt. Die Frankfurter Buchmesse ist auch weltbekannt.

In Köln werden auch viele Messen veranstaltet: die „ANUGA“ (der Weltmarkt für Ernährung), die „photokina“ (Weltmesse des Bildes), die Internationale Möbelmesse sowie Spezialmessen für Haushaltsgeräte, Fahr- und Motorräder und Eisenwaren.

Nach Düsseldorf kommen Kaufleute aus der ganzen Welt zur „Drupa“ (Druck und Papier), „GIFA“ (Gießereifachmesse), „INTER-KAMA“ (Meßtechnik und Automatik), „Interpack“ (Verpackungsmaschinen und -material), „IGEDO“ (die Internationale Modemesse).

In München haben es die „BAUMA“ (Internationale Baumaschinenmesse), die Internationale Handwerksmesse, „die Systems“, „electronika“ und die „PRODUKTRONICA“ (Fachmessen für Computer, elektronische Bauelemente und Fertigungsverfahren in der Elektronik) zu hohem Ansehen gebracht.

Zu den wichtigsten Ausstellungen in Berlin gehören die „Grüne Woche“ (eine land- und ernährungswirtschaftliche Ausstellung), die Internationale Tourismus-Börse, die Übersee-Import-Messe „Partner des Fortschritts“ und die Internationale Funkausstellung. Sehr oft veranstaltet die Bundesrepublik außerdem selbständige Industrieausstellungen im Ausland.

Завдання 3. Дайте відповіді на запитання.

1. Woraus haben die Handelsmessen im frühen Mittelalter entwickelt ?
2. Wann begründete die Leipziger Messe ?
3. Welche Messestädte sind die wichtigsten ?
4. Welche Bedeutung hat die 1947 gegründete Hannover-Messe ?
5. Was wissen Sie über die Messe in Frankfurt am Main ?

6. Welche Messen werden in Köln, München und Berlin veranstaltet ?

Завдання 4. Заповніть таблицю та введіть відповідну інформацію з тексту!

Messestadt	Fachmessen
Hannover	Investitions-und Gebrauchsgüter
Frankfurt am Main	...

Завдання 5. Укласти лист-пропозицію.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Вивчіть слова та вирази до тексту та розкажіть про найважливіші ярмарки та виставки у ФРН!

im frühen Mittelalter -у ранньому Середньовіччі

der Markt, Märkte -ярмарок, ринок, базар

und zwar - а саме

im Zusammenhang -у зв'язку

erwähnen (von D) - згадувати (про)

unter dem Schutz der Fürsten - під охороною князів

ist ... abgelöst worden - змінилась

der Ausstellungs- und Messe-Ausschuss – комітет виставок і ярмарків

die Veranstaltung,-en - організація, проведення (заходу)

der Frühjahr - весна

stattfinden - відбуватися

Investitionsgüter (pl) - засоби виробництва

Gebrauchsgüter (pl) - товари широкого вжитку

umfangsreich - великий

Konsumgüter (pl) - споживчі товари

der Schwerpunkt - основна галузь промисловості

das Porzellan,-e - фарфор, фарфорові вироби

das Kunstgewerbe - прикладне мистецтво

Rapierwaren (pl) - канцтовари

die Fachmesse - галузевий ярмарок

Sanitäreanlagen(pl) - санітарні установки

Autowerkstätten (pl) - автомайстерні

die Tankstelle - автозаправна станція

der Haushalt - хатнє господарство

die Gießerei,-en - ливарня, ливарний цех

die Messtechnik - вимірювальна техніка

das Handwerk - ремесло, професія

das Bauelement - конструктивний елемент

das Fertigungsverfahren - спосіб виготовлення

das Funk - радіо

Завдання 2. Опрацюйте граматичний матеріал.

Визначення роду іменників.

Існують правила, використовуючи які, у більшості випадків можна визначити, який рід має іменник.

Чоловічого роду (артикль *der*, позначається літерою *m*, *masculinum* (лат.) “чоловічий рід”), як правило, бувають іменники, що позначають:

1. Особи і професії чоловічого роду:

der Vater (батько), *der Sohn* (син), *der Onkel* (дядько), *der Lehrer* (учитель), *der Kaufman* (продавець)

а так само тварин чоловічого роду:

der Kater (кіт), *der Esel* (осел), *der Hahn* (півень).

2. Назви пір року, місяців і днів тижня:

der Winter (зима), *der Februar* (лютий), *der Mittwoch* (середа).

3. Назви сторін світу, вітрів, опадів:

der West (захід), *der Monsun* (мусон), *der Regen* (дощ), *der Reif* (іній).

4. Назви алкоголю:

der Wein (вино), *der Wodka* (горілка), *der Kognak* (коньяк).

5. Назви марок автомобілів:

der Mercedes, *der BMW*, *der Opel*.

6. Назви мінералів і гірських порід:

der Diamant (алмаз), *der Granit* (граніт).

7. Назви гірських вершин:

der Elbrus, *der Mt.Everest*.

Примітка: якщо назва є складним словом, рід визначається за основним словом, наприклад, *die Zugspitze*, *das Matterhorn*.

8. Іменники без суфікса, утворені від дієслова:

der Sprung (стрибок), *der Gang* (ходьба).

9. Іменники, що закінчуються на **-ig, -ling, -s**:

der Essig (оцет), *der Schmetterling* (метелик), *der Fuchs* (лисиця).

10. Іноземні слова, що закінчуються на **-ant, -ar, -ent, -et, -ist, -loge, -or, -us**, що насамперед позначають людей:

der Doktorant (докторант), *der Millionär*, *der Absolvent* (випускник), *der Prophet* (пророк), *der Ingenieur* (інженер), *der Pianist* (піаніст), *der Biologe* (біолог), *der Lektor* (лектор). **Примітка:** виключеннями є – *das Genus*, *das Tempus*.

Жіночого роду (артикль *die*, позначається літерою *f*, *femininum* (лат.) – “жіночий рід”), як правило, бувають іменники, що позначають:

1. Особи і професії жіночого роду: *die Mutter* (мати), *die Tochter* (дочка), *die Lehrerin* (вчителька), *die Verkäuferin* (продавщиця), а так само тварин жіночого роду:

die Katze (кішка), *die Eselin* (ослиця), *die Henne* (курка).

Примітка:

а) У деяких випадках граматичний рід не відповідає статі:

die Wache (охоронець), *das Mannequin* (манекенниця), *das Fräulein* (дівчина), *das Mädchen* (дівчинка), *das Weib* (баба).

б) Часто в назвах тварин не має різниці у статі:

das Rind – корова або бик (*Bulle* (бик) – *Kuh* (корова)), *das Reh* – козуля (*Bock* (самець) – *Ricke* (самка)).

В інших випадках може використовуватися одне слово для позначення тварин чоловічої або жіночої статі:

die Maus (миша), *das Wiesel* (ласка).

2. Назви кораблів і літаків:

die Boeing, *die DC 10*.

3. Назви дерев і багатьох видів квітів:

die Birke (береза), *die Rose* (роза), *die Orchidee* (орхідея).

Примітка: якщо назва дерева містить слово **Baum** (*der Baum* – чоловічий рід), то складне слово також буде чоловічого роду: *der Birnbaum* (груша), *der Kaffeebaum* (кавово дерево).

4. Назви сортів сигарет:

die Camel

5. Субстантивовані числівники:

die Eins (одиниця), die Drei (трійка), die Hundert (сотня), die Million (мільйон).

Примітка: числа, що позначають кількість, середнього роду: das Hundert (сто).

6. Іменники, утворені від дієслова, що закінчуються на **-t**:

die Fahrt (їзда, поїздка), die Schlacht (удар).

Виключення: der Durst (спрага), der Frost (мороз), der Verlust (втрата), der Dienst (служба), das Gift (отрута).

7. Багато іменників, що закінчуються на **-e**:

die Lampe (лампа), die Bremse (гальмо).

8. Іменники із суфіксами **-ei, -heit, -keit, -schaft, -ung**:

die Bäckerei (булочна), die Schönheit (краса), die Ewigkeit (вічність), die Freundschaft (дружба), die Hoffnung (надія).

9. Запозичені іноземні слова, що закінчуються на **-age, -at, anz, -enz, -ie, -ik, -ion, -ur**:

die Etage, die Qualität, die Allianz, die Konsistenz, die Geographie, die Physik, die Revolution, die Dressur.

Середнього роду (артикль das, позначається літерою n, neutrum (лат.) – “середній рід”), як правило, бувають іменники, що позначають:

1. Назви готелів, кафе і кінотеатрів:

das Leipzig, das Astoria.

2. Назви більшості хімічних елементів:

das Kupfer (мідь), das Radium (радій).

3. Назви літер алфавіту, кольорів, мов, одиниць виміру:

das Liter (літр), das Schwarz (чорний), das Englische (англійська мова), das Hindi (гінді).

4. Назви порошоків і засобів для прання і миття:

das E, das Ariel.

5. Назви континентів, країн, островів, міст і місцевості. Якщо назва за відсутності визначення не має артикля, то за наявності визначення (прикметника, дієприкметника) іменник буде використовуватися з артиклем das.

(das nordliche) Afrika (північна Африка).

6. Іменники зі зменшувальними суфіксами **-chen** і **-lein**:

das Mäuschen (мишеня), das Tischlein (столик).

7. Збірні іменники із префіксом **Ge-**:

das Gebirge (гори), das Gerede (розмови, слухи).

8. Запозичені іноземні слова, що закінчуються на **-ett, -il, -ma, -o, -(m)ent, -um**:

das Tablett (підніс, таця), das Ventil (вентиль), das Drama (драма), das Auto (автомобіль), das Dokument (документ), das Gymnasium (гімназія).

9. Субстантивовані інфінітиви:

das Sprechen (розмова), das Lesen (читання).

10. Багато іменників, що закінчуються на **-nis**:

das Ergebnis (результат), das Gedächtnis (пам'ять).

Примітка: деякі іменники, що закінчуються на **-nis**, можуть бути жіночого роду або у множині: die Erlaubnis (дозвіл, жін. рід), die Wildnis (дика місцевість, жін. рід), die Bitternis – гіркота (жін. рід) або прикrostі (множ.).

Рід складних іменників

Рід складних іменників залежить від роду основного слова. Перша частина слова називається визначальним словом, остання складова частина складного слова називається основним словом.

Der Küchenschrank (кухонна шафа, кухонний буфет) = die Küche (кухня) + der Schrank (шафа).

Основним словом складного імені іменника може бути лише іменник. У якості визначального слова виступають різні частини мови: іменник в однині (die Tischlampe – настільна лампа) і в множині (der Kräutertee – чай із трав), дієслово (das Schlafzimmer – спальня), прикметник у

короткій формі (der Kurzstreik – короткочасний страйк), прийменник (das Nebenamt – посада за сумісництвом).

Слова, що входять до складу складного іменника, приєднуються один до одного або безпосередньо (das Schlafzimmer), або за допомогою сполучних елементів -(e)s (die Lebensmittel), -(e)n (der Küchenschrank).

Рід складноскорочених слів також залежить від основного слова: der PKW = der Personenkraftwagen – легковий автомобіль. У німецькій мові деякі слова скорочуються так, що залишається лише якась частина слова – початок або кінець. Наприклад, die Universität (університет) – die Uni, der Autobus (автобус) – der Bus. Скорочене таким чином слово зберігає рід повного слова.

Підрядні речення мети.

Підрядні речення мети з'єднуються сполучником **damit** «щоб», вони відповідають на питання «для чого? з якою метою?»:

- Ich wiederhole die Frage noch einmal, damit du sie verstehst.
- «Я повторюю питання ще раз, щоб ти його зрозумів».

Варто звернути увагу на те, що в головному і підрядному тут уживаються різні підмети. Якщо підмети збігаються, то використовується інфінітивний зворот з **um ... zu** «щоб», що також має значення мети:

- Ich wiederhole die Frage noch einmal, um sie besser zu verstehen.

Підрядне умовне речення.

Підрядні умови вводяться сполучником **wenn** «якщо»:

- Wenn du diese Regel aufmerksam liest, verstehst du sie.

Умовні підрядні речення можуть бути і безсполучниковими. Такі підрядні стоять перед головним і починаються зі змінюваної частини присудка, за нею стоїть підмет і інші члени речення.

Незмінювана частина присудка стоїть наприкінці підрядного. Головне речення також починається зі змінюваної частини присудка, перед нею можуть стояти слова **so** «так, у такому разі» чи **dann** «тоді»:

- Liest du diese Regel aufmerksam, so (dann) verstehst du sie.

Інфінітивні групи *um...zu, statt...zu, ohne...zu*.

В інфінітивних зворотах обов'язковим до використання є інфінітив (початкова форма дієслова), крім нього використовуються також деякі прийменники. Таких зворотів існує три:

— **um + zu + інфінітив** (для того, щоб....) — називає ціль, намір виконання певної дії, а також бажання: Ich gehe zur Post um den Brief zu schicken (Я йду на пошту для того, щоб відправити листа);

— **ohne + zu + інфінітив** означає, що очікувана дія не відбулась або не відбувається: Sie geht weg ohne Wort zu sagen (Вона пішла геть не сказавши ні слова);

— **(an)statt + zu + інфінітив** (замість того, щоб) означає, що хтось поводить себе не так як звичайно: Anstatt zu Hause zu bleiben, fuhr er nach Dresden (Замість того, щоб лишитись вдома він поїхав в Дрезден).

Тема 8. (Практичне заняття 15) Нагадування. Зміна замовлення. Магазин, купівля, одяг.

Говоріння. Нагадування. Зміна замовлення. Магазин, купівля, одяг. Лексико-граматичні вправи.

Аудіювання. Аудіювання на теми: Wir bleiben Geschäftspartner.

Граматика. Множина іменників. Підрядне означальне речення. Умовний спосіб (утворення) і вживання у реченнях із нереальним бажанням і умовою. Тренінг у вправах.

Читання. Österreich. Ознайомче та вивчаюче читання. Лексико-граматичні завдання по тексту.

Письмо. Укласти лист-рекламацію.

Рекомендована література: [НБ: 5, 7, 9 Б: 1,3 Д: 2,3,5]

Завдання 1. *Напишіть діалог на тему: «Відкликання замовлення»*

Завдання 2. *Прочитайте текст.*

Ich gehe gern einkaufen. Am liebsten gehe ich in ein Großkaufhaus, dort ist die Auswahl am größten, und die Preise entsprechen der Qualität. Ich kaufe gern bei „Galeria Kaufhof“ ein. Das Kaufhaus besteht aus vielen Abteilungen. Hier kann man alles finden.

Im Untergeschoss liegen eine Buchhandlung und die Lebensmittelabteilung.

Im Erdgeschoss gibt es eine Taschenabteilung. In der Mitte liegen die Schmuckabteilung, die Uhrenabteilung und die Parfümerie.

In der ersten Etage verkauft man Damen- und Herrenkleidung: Röcke, Kleider, Blusen, Hosen, Hemden, Unterwäsche, Jacken und Mäntel. Damen- und Herrenschuhe sind auch da.

In der zweiten Etage liegt die Haushaltswarenabteilung: Geschirr, Stoffe, Bettwäsche, Decken und Tischdecken.

In der dritten Etage kann man Elektrogeräte kaufen: Mikrowellen und Wasserkocher, Spül- und Waschmaschinen, Kühlschränke, Staubsauger, Fernseher, Computer, Kaffeemaschinen, Handys und so weiter.

Heute ist Samstag, und ich kann in Ruhe einkaufen gehen. Jetzt ist Ausverkauf wegen Ende der Saison. Da kauft man am günstigsten ein, weil die Preise stark reduziert sind. Darum sind hier jetzt viele Kunden, vor allem Frauen.

Ich fahre mit der Rolltreppe in die erste Etage, weil ich ein neues Kleid kaufen möchte. Die Verkäuferin fragt mich nach meiner Größe. Meine Größe ist 38. In dieser Größe bietet sie mir ein helles Kleid an. Das Modell ist hübsch, aber die Farbe gefällt mir nicht. Ich möchte etwas in Rot oder Blau. Die Verkäuferin gibt mir ein blaues Kleid. Es gefällt mir, und ich probiere es an. Leider sind die Ärmel zu kurz, und die Verkäuferin gibt mir eine andere Größe. Jetzt ist alles OK. Das Kleid kostet 89 Euro.

Dann gehe ich in die Schuhabteilung, ich möchte auch ein Paar neue Schuhe kaufen. Meine Schuhgröße ist 24. Ich probiere ein Paar Schuhe aus Naturleder an, aber sie drücken ein bisschen. Der Verkäufer gibt mir ein Paar eine Nummer größer. Diese Schuhe passen mir ideal und sind sehr bequem. Sie kosten 69 Euro. Ich nehme sie und gehe zur Kasse.

Завдання 3. *Ваш діловий партнер бажає придбати сувеніри, поясніть йому, де це можна зробити.*

Завдання 4. *Прочитайте та перекладіть текст на українську мову, напишіть незнайомі слова, вивчіть.*

Österreich

Österreich liegt im südlichen Mitteleuropa und hat die Fläche von drei und achtzig Tausend acht hundert vier und fünfzig km². Hier leben etwa siebeneinhalb Millionen Einwohner. Österreich grenzt an verschiedene Länder: an schöne Schweiz, Italien, attraktives Slowenien, kaltes Ungarn, an bekannte Tschechische Republik, die malerische BRD und an kleines Lichtenstein.

Die österreichische malerische Landschaft besteht aus großen hohen und schönen Mittelgebirgen. Österreich ist eines des berühmtesten Alpenlands. Die Berge liegen im unmittelbaren Süden dieses Landes und erstrecken sich bis zur großen Donau im Norden. Österreich ist eines des waldreichsten Land Europas. Diese einmaligen Naturschönheiten und zahlreiche unwiederholbare Sehenswürdigkeiten machen dieses Land für viele Touristen sehr attraktiv.

Seine Hauptstadt ist Wien. Österreich besteht aus neun selbstständigen Bundesländern. Das sind Burgenland, Niederösterreich, Wien und andere.

Man nennt Wien eine Musikstadt, weil dort die größten Komponisten, wie Wolfgang Amadeus Mozart, Joseph Haydn, Johann Straus und Ludwig von Beethoven, lebten und arbeiteten. Bis jetzt Wien ist eine Musikstadt Europas.

Der Stephansdom ist das Wahrzeichen von Wien.

Österreich ist ein hochentwickeltes Industrieland. Die größten und wichtigsten Industriezweige sind Maschinenbau, Chemie- und Textilindustrie, Elektronik und andere.

Österreich ist besonders malerisch, deshalb wünschen die Touristen dieses Land zu besuchen.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Опрацюйте граматичний матеріал

Множина іменників.

У німецькій мові існує 7 основних способів утворення множини іменників:

1. Без закінчення (з або без умлаута): der Lehrer = die Lehrer
2. Без закінчення (з умлаутом): der Vogel = die Vögel (o= ö)
3. З додаванням закінчення -e: der Arm = die Arme
4. З додаванням закінчення -e і умлаута: der Stuhl = die Stühle
5. З додаванням закінчення -er, з або без умлаута: das Tal = die Täler; das Kind = die Kinder
6. З додаванням закінчення -n або -en: die Frau = die Frauen; die Wiese = die Wiesen
7. З додаванням закінчення -s: der Streik = die Streiks; das Auto = die Autos

Німецькі іменники можуть бути 3 видів:

- 1) Використовуються лише або переважно у множині
die Flitterwochen – медовий місяць
die Geschwister – брати і сестри
die Immobilien – нерухомість
die Kosten – витрати
die Kurzwaren – галантерейні вироби
die Lebensmittel – продукти харчування
die Möbel – меблі
die Naturalien – продовольство
die Pocken – віспа
die Ränke – інтриги

die Trümmer – руїни
die Wirren – безпорядки
die Zinsen – відсотки

2) Іменники, які не мають форми множини, множина таких слів виражається іншими значеннєвими словами

der Atem (подих) = die Atemzüge (подихи)
das Essen (їжа) = die Mahlzeiten (приймання їжі)
die Furcht (страх) = die Befürchtungen (побоювання)
der Käse (сир) = die Käsesorten (сорти сиру)
der Kohl (капуста) = die Kohlköpfe (качани капусти)
die Liebe (любов) = die Liebschaften (любовні зв'язки)
der Luxus (розкіш) = die Luxusartikel (предмети розкоші)
das Obst (фрукти) = die Obstsorten (сорти фруктів)
der Rasen (трава) = die Rasenflächen (галявини)
der Raub (викрадення) = die Raubüberfalle (випадки викрадення)
der Sport (спорт) = die Sportarten (види спорту)
der Tod (смерть) = die Todesfälle (випадки смерті)
das Unglück (нещастя) = die Unglücksfälle (нещасні випадки)

3) Іменники, які можуть бути як в однині, так і в множині

Правила утворення множини іменників

Іменники чоловічого роду

а) Більшість іменників чоловічого роду в множині мають закінчення **-e** або **умлаут -e**

der Arm – die Arme (рука)
der Hund – die Hunde (собака)
der Bart – die Bärte (борода)
der Bock – die Böcke (козел)

б) Більшість іменників, які закінчуються на **-el**, **-en** або **-er**, у множині не мають закінчення або умлаута

der Onkel – die Onkel (дядько)
der Bäcker – die Bäcker (пекар)

Виключення:

der Bauer (-n, -n) селянин
der Bayer (-n, -n) баварець
der Charakter (-e) характер
der Muskel (-n) м'яз
der Pantoffel (-n) капці
der Stachel (-n) жало; колючка
der Vetter (-n) двоюрідний брат

с) Близько 20 іменників чоловічого роду, що закінчуються на **-el**, **-en** або **-er**, у множині набувають умлаут на наголошеній голосній

der Acker = die Äcker (поле)
der Apfel = die Äpfel (яблуко)
der Boden = die Böden (грунт, земля)
der Bogen = die Bögen (дуга)
der Bruder = die Brüder (брат)
der Faden = die Fäden (нитка)
der Garten = die Gärten (сад)
der Graben = die Gräben (рів, канава)
der Hafen = die Häfen (порт)
der Hammer = die Hämmer (молоток)
der Kasten = die Kästen (ящик)
der Laden = die Läden (навантаження)

der Magen = die Mägen (шлунок)
der Mangel = die Mängel (недолік)
der Mantel = die Mäntel (пальто)
der Nagel = die Nägel (цвях, ніготь)
der Ofen = die Öfen (піч)
der Sattel = die Sättel (сідло, сидіння)
der Schaden = die Schäden (збиток)
der Schnabel = die Schnäbel (дзьоб)
der Schwager = die Schwäger (дівер)
der Vater = die Väter (батько)
der Vogel = die Vögel (птаха)

d) Деякі іменники чоловічого роду в множині мають закінчення **-er** або **-er** плюс умлаут на наголошеній голосній

der Bösewicht = die Bösewichter (грішник)
der Geist = die Geister (дух, примара)
der Gott = die Götter (бог)
der Irrtum = die Irrtümer (помилка)
der Leib = die Leiber (тіло, тулуб)
der Mann = die Männer (чоловік)
der Mund = die Münder (рот) також Munde
der Rand = die Ränder (край)
der Reichtum = die Reichtümer (багатство)
der Ski = die Skier (лижа, лижі)
der Strauch = die Sträucher (кущ)
der Wald = die Wälder (ліс)
der Wiking = die Wikinger (вікінг)
der Wurm = die Würmer (хробак)

e) Утворення множини за допомогою закінчень **(-en/-n)**, які можна розділити на 3 групи:
– Іменники слабкого відмінювання чоловічого роду, які закінчуються на **-(e)n** в аккузативі, генітиві і дативі в однині, також приймають закінчення **-en**

der Affe = die Affen (мавпа)
der Bär = die Bären (ведмідь)
der Mensch = die Menschen (людина)
der Student = die Studenten (студент)

– Деякі неправильні іменники

der Buchstabe = die Buchstaben
der Friede = die Frieden
der Funke = die Funken
der Gedanke = die Gedanken
der Name = die Namen
der Same = die Samen

– Інші правильні іменники в однині (у генітиві закінчення **-(e)s**)

der Dorn = die Dornen (колючка)
der Fasan = die Fasanen (фазан)
der Schmerz = die Schmerzen (біль)
der See = die Seen (море)
der Staat = die Staaten (держави)

Іменники жіночого роду

a) Близько 90% усіх іменників жіночого роду мають форму множини із закінченнями **(-en)/(-n)**. Іменники, які в однині закінчуються на **-in**, у множині мають закінчення з подвійною 'n' (**-nnen**).

die Arbeit – die Arbeiten (робота)
die Regel – die Regeln (правило)

die Last – die Lasten (вантаж)

die Wiese – die Wiesen (луг)

die Studentin – die Studentinnen (студентка)

b) Близько чверті всіх односкладових іменників у жіночому роді у множині мають закінчення ‘e’ з умлаутом попередньої голосної. І, як правило, більшість таких слів в однині закінчуються на літеру ‘t’.

die Angst – die Ängste (страх)

die Axt – die Äxte (сокира)

die Bank – die Bänke (банк)

die Braut – die Bäute (наречена)

die Brust – die Brüste (груди)

die Faust – die Fäuste (кулак)

die Nuss – die Nüsse (горіх)

die Wurst – die Würste (ковбаса)

die Magd – die Mägde (прислуга)

die Kuh – die Kühe (корови)

c) Складні слова із закінченнями **-brunst**, **-flucht** і **-kunft** у множині мають закінчення ‘e’ з

умлаутом

die Feuersbrunst – die Feuersbrünste (пожежа)

die Auskunft – die Auskünfte (відомості)

die Ausflucht – die Ausflüchte (відмовка)

d) Слова із закінченнями **-nis** і **-sal**, у множині мають закінчення ‘e’. У закінченнях **-nis**, буква ‘s’ подвоюється

die Kenntnis – die Kenntnisse (знання)

die Mühsal – die Mühsale (сум)

e) Два іменника у множині мають лише умлаут

die Mutter – die Mütter (мама)

die Tochter – die Töchter (дочка)

Іменники середнього роду

a) Іменники середнього роду у множині мають закінчення **-e**.

das Bein – die Beine (нога)

das Gefäß – die Gefäße (кровоносна судина)

das Jahr – die Jahre (рік)

das Schaf – die Schafe (вівця)

das Ventil – die Ventile (клапан)

das Verbot – die Verbote (заборона)

b) Іменники середнього роду в множині мають закінчення: **умлаут -er / -er**

das Blatt – die Blätter (аркуш)

das Dorf – die Dörfer (село)

das Kind – die Kinder (дитина)

das Tal – die Täler (долина)

das Gesicht – die Gesichter (лице)

das Geschlecht – die Geschlechter (підлога)

das Altertum – die Altertümer (стародавність)

c) Іменники середнього роду, які в однині закінчуються на **-el**, **-en**, **-er**, зменшувальні форми **-chen** і **-lein** і слова **Ge...e**, у множині не міняються

das Segel – die Segel (вітрило)

das Kissen – die Kissen (подушка)

das Messer – die Messer (ніж)

das Mädchen – die Mädchen (дівчинка)

das Büchlein – die Büchlein (книжечка)

das Gebäude – die Gebäude (будинок)

- d) Слова **das Kloster** (монастир) і **das Wasser** (вода) утворюють множину за допомогою умлаута: die Klöster, die Wässer (хоча слово **das Wasser** часто вживають без умлаута в множині)
- e) Іменники середнього роду в множині мають закінчення: **-en/-n**
 das Auge – die Augen (око)
 das Hemd – die Hemden (сорочка)
 das Bett – die Betten (ліжко)
- Наукові терміни, які закінчуються на **-on** також належать до цієї групи:
 das Elektron – die Elektronen (електрон)
- f) Іменник **das Floß – die Flöße** (пліт, поплавець)

Підрядне означальне речення.

Означальні підрядні речення відносяться як означення до якого-небудь іменника головного речення, стоять зазвичай за цим іменником і вводяться найчастіше за допомогою відносних займенників: *der, die, das, die*, що узгоджуються в роді і числі з іменниками, чийми означеннями вони є. Відносні займенники можуть стояти в будь-якому відмінку, у тому числі і з прийменниками, залежно від ролі, яку вони виконують у самому підрядному реченні. Їхнє відмінювання трохи відрізняється від відмінювання артикля і збігається з відмінюванням вказівного займенника *der*: у Genitiv чоловічого і середнього роду – *dessen*, жіночого роду – *deren*, множини – *deren*, у Dativ множини – *denen*:

- Der Student, der dort sitzt, ist mir unbekannt.
- Ich wohne bei meiner Tante, die als Lehrerin in der Schule arbeitet.
- Er spielt oft mit dem Kind, das ihn sehr lieb hat.
- Ich rufe meinen Freund an, dessen Namen du kennst.
- Die Hörer, mit denen der Lektor spricht, sind meine Freunde.

Умовний спосіб (утворення) і вживання у реченнях із нереальним бажанням і умовою
 Кон'юнктив, як і український умовний спосіб, служить для вираження нездійсненого бажання, нереальної умови, можливості, припущення. Проте між українським умовним способом і німецьким кон'юнктивом є велика різниця як в утворенні, так і у вживанні.
 Ця різниця полягає ось у чому:

1. Кон'юнктив має ті самі часові форми, що й індикатив (Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futurum), і описову форму — кондиціоналіс (der Konditionalis).	1. Умовний спосіб не має часових форм.		
2. Präsens і Präteritum кон'юнктива утворюється за допомогою суфікса <i>-e-</i> , який приєднується до основи Präsens і до основи Präteritum Indikativ. У сильних дієсловах кореневі голосні <i>a, o, u</i> приймають в Präteritum умлаут.	2. Умовний спосіб утворюється з дієслова в минулому часі і частки <i>би</i> : Я пішов би, ти сказав би тощо.		
<table border="0"> <tr> <td><i>Indikativ</i> Präs, du schreib-st Imp. ich ging er kam es flog sie fuhr</td> <td><i>Konjunktiv</i> du schreib-e-st ich ging-e er käm-e es flög-e sie führ-e</td> </tr> </table>	<i>Indikativ</i> Präs, du schreib-st Imp. ich ging er kam es flog sie fuhr	<i>Konjunktiv</i> du schreib-e-st ich ging-e er käm-e es flög-e sie führ-e	
<i>Indikativ</i> Präs, du schreib-st Imp. ich ging er kam es flog sie fuhr	<i>Konjunktiv</i> du schreib-e-st ich ging-e er käm-e es flög-e sie führ-e		
3. Кожна часова форма кон'юнктива має своє	3. Єдина форма умовного способу		

<p>значення і вживання, причому інше, ніж в індикативі.</p> <p>Wenn wir jetzt auf dem Stadion wären! (Präteritum Konj. виражає теперішній час). Gestern wäre ich mit Vergnügen aufs Land gefahren! (Plusquamperfekt Konj. виражає минулий час). Morgen ginge er gern ins Museum (Präteritum Konj. виражає майбутній час).</p>	<p>(сполучення дієслова в минулому часі з часткою <i>би</i>) використовується для вираження дій в теперішньому, минулому і майбутньому часі.</p> <p>Якби ми зараз були на стадіоні! (Умовний спосіб виражає теперішній час). Я з задоволенням поїхала б вчора за місто. (Умовний спосіб виражає минулий час). Завтра він охоче пішов би в музей. (Умовний спосіб виражає майбутній час).</p>
<p>4. Кон'юнктив вживається ширше, ніж умовний спосіб. Він виражає не тільки нездійсненне бажання, нереальну умову, порівняння, можливість, припущення, розпорядження; кон'юнктив використовується також в непрямій мові.</p>	<p>4. Умовний спосіб вживається для вираження нездійсненого бажання, нереального порівняння, можливості, припущення.</p>

Істотна різниця є між часовими формами кон'юнктива і індикатива. Вони відрізняються як за утворенням, так і за вживанням.

Утворення кон'юнктива

Відмінювання дієслів у Präsens Konjunktiv

Схема утворення

	Однина	Множина
1-а особа	-e	-e-n
2-а особа	-e-st	-e-t
3-Я особа	-e	-e-n
Форма ввічливого звертання	—	-e-n

Слабкі дієслова	Сильні дієслова з кореневим голосним а	Сильні дієслова з кореневим голосним е	Правила дієвідмінювання
ich mach-e du mach-e-st er sie } mach-e es wir mach-e-n ihr mach-e-t sie mach-e-n Sie mach-e-n	ich fahr-e du fahr-e-st er sie } fahr-e es wir fahr-e-n ihr fahr-e-t sie fahr-e-n Sie fahr-e-n	ich nehm e du nehm-e-st er sie } nehm-e es wir nehm-e-n ihr nehm-e-t sie nehm-e-n Sie nehm-e-n	1. Präsens Konjunktiv утворюється за допомогою суфікса -e-, який додається до основи Präsens Indikativ, і особових закінчень Präteritum Indikativ. 2. Кореневі голосні у сильних дієсловах в Präsens Konjunktiv не змінюються.

Відмінювання модальних дієслів у Präsens Konjunktiv

können	dürfen	müssen	mögen	sollen	wollen	
--------	--------	--------	-------	--------	--------	--

ich könn-e	dürf-e	müss-e	mög-e	soll-e	woll-e	Модальні дієслова зберігають в усіх особах умлаут, характерний для інфінітива.
du könn-e-st	dürf-e-st	müss-e-st	mög-e-st	soll-e-st	woll-e-st	
er sie } könn-e es	dürf-e	müss-e	mög-e	soll-e	woll-e	
wir könn-e-n	dürf-e-n	müss-e-n	mög-e-n	soll-e-n	woll-e-n	
ihr könn-e-t	dürf-e-t	müss-e-t	mög-e-t	soll-e-t	woll-e-t	
sie könn-e-n	dürf-e-n	müss-e-n	mög-e-n	soll-e-n	woll-e-n	
Sie könn-e-n	dürf-e-n	müss-e-n	mög-e-n	soll-e-n	woll-e-n	

Відмінювання допоміжних дієслів у *Präsens Konjunktiv*

haben	werden	sein	
ich hab-e du hab-e-st er sie } hab-e es wir hab-e-n ihr hab-e-t sie hab-e-n Sie hab-e-n	ich werd-e du werd-e-st er sie } werd-e es wir werd-e-n ihr werd-e-t sie werd-e-n Sie werd-e-n	ich sei du sei (-e)-st er sie } sei es wir sei-e-n ihr sei-e-t sie sei-e-n Sie sei-e-n	Допоміжні дієслова haben і werden відмінюються за загальним правилом; дієслово sein має в <i>Präsens Konjunktiv</i> особливі форми (див. таблицю).

Відмінювання дієслів у *Präteritum Konjunktiv*

Схема утворення *Präteritum Konjunktiv* сильних дієслів

Особа	Однина	Множина
1-а особа	¨ e	¨ -e-n
2-а особа	¨ e-st	¨ -e-t
3-я особа	¨ -e	¨ -e-n
Форма ввічливого звертання	¨ -e	¨ -e-n

Примітка. Схема утворення *Präteritum Konjunktiv* слабких дієслів збігається з схемою утворення *Präteritum Indikativ* слабких дієслів.

Слабкі дієслова	Сильні дієслова	Сильні дієслова з кореневими голосними а, о, u.	Правила
ich mach-te	ging-e	nähm-e flög-e führ-e	1. <i>Präteritum Konjunktiv</i> слабких дієслів збігається з <i>Präteritum Indikativ</i> .
du mach-te-st	ging-e-st	nähm-e-si flög-e-st führ-e-st	
er sie } mach-te es	ging-e	nähm-e flög-e führ-e	
wir mach-te-n	ging-e-n	nähm-e-n flög-e-n führ-e-n	2. <i>Präteritum Konjunktiv</i> сильних
ihr mach-te-t	ging-e-t	nähm-e-t flög-e-t führ-e-t	

sie mach-te-n	ging-e-n	nähm-e-n flög-e-n führ-e-n	дієслів утворюється від основи Präteritum Indik. за допомогою суф. -e- і особових закінчень Präteritum Indikativ; кореневі голосні а, о, и приймають умлаут.
Sie mach-te-n	ging-e-n	nähm-e-n flög-e-n führ-e-n	

Схема утворення Präteritum Konjunktiv м одальних дієслів

ich könn-te du könn-te-st er sie } könn-te es wir könn-te-n ihr könn-te-t sie könn-te-n Sie könn-te-n	dürf-te dürf-te-st dürf-te dürf-te-n dürf-te-t dürf-te-n dürf-te-n	müsste müss-te-st müss-te müss-te-n müss-te-t müss-te-n müss-te-n	möch-te möch-te-st möch-te möch-te-n möch-te-t möch-te-n möch-te-n	1. Модальні дієслова приймають умлаут, крім дієслів sollen і wollen.
ich soll-te du soll-te-st er sie } soll-te es wir soll-te-n ihr soll-te-t sie soll-te-n Sie soll-te-n	woll-te woll-te-st woll-te woll-te-n woll-te-t woll-te-n woll-te-n			2. Präteritum Konjunktiv дієслів sollen, wollen збігається з Präteritum Indikativ.

Схема утворення Präteritum Konjunktiv д опоміжних дієслів

sein	werden	haben	Правило
ich wär-e	würd-e	hätt-e	Допоміжні дієслова sein і werden утворюють Imperfekt Konjunktiv як сильні дієслова. Допоміжне дієслово haben приймає умлаут.
du wär-e-st	würd-e-st	hätt-e-st	
er sie } wär-e es	würd-e	hätt-e	
wir wär-e-n	würd-e-n	hätt-e-n	
ihr wär-e-t	würd-e-t	hätt-e-t	
sie wär-e-n	würd-e-n	hätt-e-n	
Sie wär-e-n	würd-e-n	hätt-e-n	

Відмінювання дієслів у Perfekt, Plusquamperfekt, Futurum I Konjunktiv

Perfekt Konjunktiv		Правило
ich habe gemacht	ich sei gekommen	Perfekt і Plusquamperfekt Konj.

du habest gemacht er sie } habe gemacht es wir haben gemacht ihr habet gemacht sie haben gemacht Sie haben gemacht	du seiest gekommen er sie } sei gekommen es wir seien gekommen ihr seiet gekommen sie seien gekommen Sie seien gekommen	утворюються так само, як Perfekt і Plusquamperfekt Indikativ. Різниця полягає в тому, що допоміжні дієслова стоять в Konjunktiv: в Perfekt—в Präsens Konjunktiv, в Plusquamperfekt — в Präteritum Konjunktiv.
Plusquamperfekt Konjunktiv		
ich hätte gemacht du hättest gemacht er sie } hätte gemacht es wir hätten gemacht ihr hättet gemacht sie hätten gemacht Sie hätten gemacht	ich wäre gekommen du wärest gekommen er sie } wäre gekommen es wir wären gekommen ihr wäret gekommen sie wären gekommen Sie wären gekommen	
Futurum I Konjunktiv	Правило	
ich werde machen du werdest machen er sie > werde machen es wir werden machen ihr werdet machen sie werden machen Sie werden machen	Futurum I Konjunktiv утворюється так само, як Futurum I Indikativ. Різниця полягає в тому, що допоміжне дієслово werden стоїть в Präsens Konjunktiv.	

Konditionalis I (Кондиціоналіс I)

Схема утворення

Konditionalis I = Präteritum Konjunktiv дієслова werden
 + Infinitiv відмінюваного дієслова

Приклад відмінювання дієслова „gehen“ в Konditionalis I

ich würde gehen (я пішов би) du würdest gehen er sie } würde gehen es	wir würden gehen ihr würdet gehen sie würden gehen Sie würden gehen
---	--

Вживання кон'юнктива

Часові форми кон'юнктива лише частково служать для вираження часу. Основне їх призначення — висловлення нездійсненого бажання, нереальної умови, припущення тощо.

Präteritum Konjunktiv виражає залежно від змісту тексту теперішній або майбутній час (а не минулий, як в індикативі).

Наприклад:

Wenn ich doch heute in der Bibliothek arbeiten könnte!	Якби я сьогодні могла попрацювати в бібліотеці.
Wenn ich doch morgen in der Bibliothek arbeiten könnte!	Якби я завтра могла попрацювати в бібліотеці.

Plusquamperfekt Konjunktiv виражає минулий час (а не передминулий, як в індикативі).

Hätten wir es doch früher er fahren! Якби ми про це довідалися раніше!

Вживання кон'юнктива для вираження нереального бажання

Кон'юнктив вживається в реченнях, що виражають нереальне, тобто нездійсненне або невиконане бажання. За своєю формою ці речення збігаються з підрядними реченнями з сполучником wenn (якби), але сполучник wenn часто опускається. В цьому випадку відмінювана частина присудка стоїть на першому місці.

Для теперішнього і майбутнього часу вживається Präteritum Konjunktiv.

Для минулого часу вживається Plusquamperfekt Konjunktiv.

Теперішній і майбутній час

Wenn ich diese Neuigkeit früher erfahren hätte!	Якби я про цю новину довідалась раніше!
Hätte ich diese Neuigkeit früher erfahren!	Довідалась би я про цю новину раніше!
Wenn es heute (morgen) nicht so kalt wäre!	Якби сьогодні (завтра) не було так холодно!
Wäre es heute (morgen) nicht so kalt!	Було б сьогодні (завтра) не так холодно!

Минулий час

Wenn es gestern nicht so kalt gewesen wäre!	Якби вчора не було так холодно!
Wäre es gestern nicht so kalt gewesen!	Було б вчора не так холодно!

У реченнях цього типу для підсилення бажання вживається слово doch.

Wenn ich doch frei wäre!	Якби я була вільна!
Wäre ich doch frei!	Була б я вільна!

У реченнях, що висловлюють нереальне бажання, часто вживаються модальні дієслова в Präteritum Konjunktiv.

Könnte ich doch Klavier spielen!	Якби я міг грати на роялі! (Міг би я грати на роялі!)
----------------------------------	---

Вживання кон'юнктива для вираження нереальної умови

Кон'юнктив вживається в нереальних умовних підрядних реченнях, тобто в підрядних, що виражають нездійсненну чи невиконану умову. Сполучник підрядного речення wenn (якби) може опускатися. В цьому випадку змінюється порядок слів, і на першому місці в підрядному реченні стоїть відмінювана частина присудка.

Для теперішнього і майбутнього часу вживається Präteritum Konjunktiv і Konditionalis I.

Для минулого часу вживається Plusquamperfekt Konjunktiv.

Кондиціоналіс вживається замість імперфекта зазвичай лише в головному реченні.

Теперішній і майбутній час

Wenn ich heute (morgen) mehr Zeit hätte, besuchte ich dich (würde ich dich besuchen). Hätte ich heute (morgen) mehr Zeit, besuchte ich dich (würde ich dich besuchen).	Якби у мене сьогодні (завтра) було більше часу, я б тебе відвідав. Було б у мене сьогодні (завтра) більше часу, я б тебе відвідав.
---	---

Минулий час

Wenn ich gestern mehr Zeit gehabt hätte, hätte ich dich besucht. Hätte ich gestern mehr Zeit gehabt, hätte ich dich besucht	Якби у мене вчора було більше часу, я б тебе відвідала. Було б у мене вчора більше часу, я б тебе відвідала.
--	---

Вживання кон'юнктива в непрямій мові

Непряма мова може бути виражена додатковим підрядним реченням, сполучниковим або безсполучниковим.

Вживання кон'юнктива обов'язкове в письмовій непрямій мові, коли вона виражена безсполучниковим додатковим реченням. В цьому випадку кон'юнктив є лише засобом, який вказує на те, що передаються чужі слова.

В сполучниковому додатковому реченні може бути вжитий як індикатив, так і кон'юнктив.

Порівняйте:

Er sagte, dass er unbedingt kommt (komme). Er sagte, er komme unbedingt.	} Він сказав, що він обов'язково прийде.
---	---

В непрямій мові вживаються головним чином три форми кон'юнктива: Präsens, Perfekt, Futurum I.

Перша форма означає одночасність двох дій, друга — передування дії непрямой мови дії головного речення, третя — початок дії непрямой мови після дії головного речення.

Вживання часових форм кон'юнктива в непрямій мові у порівнянні з прямою мовою.

<i>Пряма мова (Indikativ)</i> <u>1. Präsens Indikativ</u> Er sagte: „Ich habe gute Schlittschuhe.“ (Він сказав: «У мене (є) хороші ковзани».) <u>2. Präteritum</u> <u>Perfekt</u> } <u>Indikativ</u>	<i>Непряма мова (Konjunktiv)</i> <u>1. Präsens Konjunktiv</u> Er sagte, er habe gute Schlittschuhe. Він сказав, що у нього (є) хороші ковзани. <u>2. Perfekt Konjunktiv</u>
---	---

Plusquamperfekt

Er sagte: „Ich hatte gute Schlittschuhe“
„Ich habe gute Schlittschuhe gehabt.“

(Він сказав: «У мене були хороші ковзани».)

3. Futurum I Indikativ

Er sagte: „Ich werde gute Schlittschuhe haben“

(Він сказав: «У мене будуть хороші ковзани».)

Er sagte, er habe gute Schlittschuhe gehabt.

(Він сказав, що у нього були хороші ковзани.)

3. Futurum I Konjunktiv

Er sagte, er werde gute Schlittschuhe haben.

(Він сказав, що у нього будуть хороші ковзани.)

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЗАЛІК

Розмовні теми

1. Представлення, знайомство, вітання, прощання
2. Bundesrepublik Deutschland.
3. резюме, CV
4. Телефонна розмова з фірмою.
5. Замовлення квитка на літак.
6. Замовлення номера в готелі.
7. Bundesrepublik Deutschland. Staatsaufbau und Politik.
8. Митний контроль. Перевірка паспортів.
9. В аеропорту. На вокзалі. Міський транспорт.
10. Діловий лист. Скорочення.
11. У готелі. Отримання номера.
12. Квартира. Меблі.
13. У ресторані. Продукти харчування. Їжа.
14. Сучасний менеджер.
15. Wirtschaftssystem der Bundesrepublik.
16. В банку.
17. Вільний час і хоббі.
18. Außenwirtschaft der Bundesrepublik.
19. У лікаря.
20. Магазин, купівля, одяг.
21. Österreich.

Граматичний матеріал

1. Теперішній час дієслів.
2. Артикль та рід.
3. Присвійні займенники.
4. Заперечення nicht.
5. Наказовий спосіб.
6. Відмінки і відмінювання іменників та займенників (присвійних і вказівних).
7. Прийменники із знахідним і давальним відмінками.
8. Теперішній час дієслів із відокремлюваними префіксами.
9. Заперечення kein.
10. Відмінювання особових займенників.
11. Прийменники з родовим відмінком.
12. Теперішній час зворотних і модальних дієслів (Können, dürfen) .
13. Складний минулий час (перфект).
14. Теперішній час модальних дієслів (müssen, sollen, wollen, mögen)
15. Майбутній час.
16. Простий минулий час.
17. Ступені порівняння прикметників і прислівників. Порядкові числівники.
18. Відмінювання прикметників.
19. Пасивний стан.
20. Інфінітивні групи um...zu, statt...zu, ohne...zu.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. **Бориско Н.Ф.** Бізнес-курс німецької мови./ Наталія Федорівна Бориско. – Київ: ТОВ «ВП Логос-М», 2011. – 352 с.
2. **Hering A.** Деловая переписка и переговоры по телефону: Бизнес-курс немецкого языка/ А.Hering, М.Matussek, Методика, 2000.
3. **Дубинский В.И.,** Учебник немецкого языка для ВУЗов туристического профиля: Учебное пособие для студентов ВУЗов/ В.И.Дубинский, Дашков и Ко, 2005.

Допоміжна

1. **Лисенко Е.І.** Німецька мова. /Е.І. Лисенко, М.Р. Корольова та ін. – Київ: Освіта, 2000. – 168 с.
2. **Драб Н.Л.** Практична граматики німецької мови./ Наталія Леонідівна Драб, Світлана Олександрівна Скринька, Стаброз Свен. – Winnyzja: Nowa Knyha, 2007. – 280 с.
3. **Євгененко Д.А.** Практична граматики німецької мови./ Д.А.Євгененко, О.М. Білоус – Вінниця: Нова книга, 2002. – 180 с.
4. **Маккензен Л.** Немецкий язык. Универсальный справочник/ Перевод с немецкого Е. Захарова. – М.: Акваріум, 1998. - 592 с.
5. **Паремская Д.А.-** Практическая грамматика. Немецкий язык./ Д.А. Паремская - Минск, "Высшая школа", 2003.

Навчально-методичне видання

Ділова іноземна мова (німецька)

Методичні вказівки
до проведення практичних занять
та організації самостійної роботи

Укладач Т.М. Кравченко

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>